

EURÓPAI PARLAMENT

2009 - 2014

Plenárisülés-dokumentum

A7-0025/2011

3.2.2011

JELENTÉS

„a megfelelő, fenntartható és biztonságos európai nyugdíjrendszerek felé” című
zöld könyvről
(2010/2239(INI))

Foglalkoztatási és Szociális Bizottság

Előadó: Ria Oomen-Ruijten

A vélemény előadója (*): George Sabin Cutas, Gazdasági és Monetáris
Bizottság

(*): Társbizottsági eljárás – az eljárási szabályzat 50. cikke

TARTALOM

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INDOKOLÁS	16
VÉLEMÉNY A GAZDASÁGI ÉS MONETÁRIS BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL	21
VÉLEMÉNY A BELSŐ PIACI ÉS FOGYASZTÓVÉDELMI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL...	31
VÉLEMÉNY A NŐJOGI ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉGI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL	36
A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE.....	42

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

„a megfelelő, fenntartható és biztonságos európai nyugdíjrendszerek felé” című zöld könyvről (2010/2239(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 9. cikkében szereplő horizontális szociális záradékra,
- tekintettel a „Zöld könyv – A megfelelő, fenntartható és biztonságos európai nyugdíjrendszerek felé” című, 2010. július 7-i bizottsági közleményre (COM(2010)0365),
- tekintettel a demográfiai kihívásokról és a nemzedékek közötti szolidaritásról szóló, 2010 november 11-i állásfoglalására¹,
- tekintettel a Gazdasági és Szociális Bizottság jelentésére a „Zöld könyv, a megfelelő, fenntartható és biztonságos európai nyugdíjrendszerek felé” című 2010. július 7-i bizottsági közleményről²,
- tekintettel „a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról – Az Európa 2020 integrált iránymutatás II. része” című tanácsi határozatra irányuló bizottsági javaslatra (COM(2010)0193) és az erre vonatkozó 2010. szeptember 8-i állásfoglalására³,
- tekintettel „Az idősödő népesség hatásának kezelése az Unióban (2009-es jelentés az idősödésről)” című, 2009. április 29-i bizottsági közleményre (COM(2009)0180), valamint a 2010. szeptember 7-i állásfoglalására⁴,
- tekintettel a munkaerőpiacról kiszorultak aktív befogadásának elősegítéséről szóló, 2009. május 6-i állásfoglalására⁵,
- tekintettel a megújított szociális menetrendről szóló, 2009. május 6-i állásfoglalására⁶,
- tekintettel „A társadalombiztosítási rendszerek és a nyugdíjak jövőjéről: ezek finanszírozása és az individualizációs tendencia” című, 2008. november 20-i állásfoglalására⁷,
- tekintettel az EU-ban a társadalmi integráció előmozdításáról és a gyermekszegénységet

¹ Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0400.

² EESC/SOC/386, 2011. január 20.

³ Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0309.

⁴ Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0306.

⁵ Elfogadott szövegek, P6_TA(2009)0371.

⁶ Elfogadott szövegek, P6_TA(2009)0370.

⁷ HL C 16 E, 2010.1.22., 25. o.

- is ideértve a szegénység elleni küzdelemről szóló, 2008. október 9-i állásfoglalására¹,
- tekintettel az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak címzett bizottsági javaslatra (COM(2005)0507) és a 2007. június 20-i állásfoglalására²,
 - tekintettel a 2001. évi stockholmi Európai Tanács stratégiájára a nyugdíjrendszer európai reformjáról,
 - tekintettel a 2001. évi laekeni Európai Tanács a megfelelő, fenntartható és kiigazítható nyugdíjak szükségességét hangsúlyozó, a nyugdíjakra vonatkozó közös célkitűzésekről szóló határozatára,
 - tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára és különösen annak 23. cikkére,
 - tekintettel eljárási szabályzatának 48. cikkére,

 - tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság jelentésére és a Gazdasági és Monetáris Bizottság, a Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság és a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság véleményére (A7-0025/2011),
- A. mivel az emberek napjainkban az elsősorban az alacsonyabb képzettségű fiatalokat érintő munkanélküliség, vagy a hosszabb ideig tartó és egyesek esetében magasabb szintű tanulmányok végzése miatt idősebb korban válnak gazdaságilag aktívvá, és az emberek általában a törvényes nyugdíjkorhatár elérését megelőzően lépnek ki a munkaerőpiacról, aktív életüket inaktív időszakok szakítják meg, és a várható élettartam egyre növekszik,
- B. mivel a pénzügyi és gazdasági válság nagymértékben súlyosbította az EU előtt álló alapvető demográfiai kihívást,
- C. mivel a jelenlegi adatok szerint csökken a munkaerőpiacra belépő személyek száma (a munkaképes korú uniós lakosság száma 2012-től kezdve csökkenni fog), és emelkedik a nyugdíjasok száma (míg 2008-ban minden 65 éves vagy ennél idősebb személyre 4 munkaképes korú uniós polgár jutott, 2020-ra öten, míg 2060-ra már csak ketten fognak jutni); mivel ez a folyamat a tagállamok közötti demográfiai különbségektől függően változó,
- D. mivel a megfelelő, fenntartható és biztonságos nyugdíjak biztosítása elválaszthatatlanul összekapcsolódik a foglalkoztatás magasabb szintjével, a nagyobb termelékenységgel és a gazdasági növekedéssel,
- E. mivel az Európai Unió gazdasági kormányzásának figyelembe kell vennie a zöld könyv által bemutatott holisztikus megközelítést,
- F. mivel a pénzügyi válság számos tagállamban munkanélküliséghez, szegénységhez és társadalmi kirekesztéshez, növekvő költségvetési hiányhoz, valamint a nyugdíjak finanszírozásával kapcsolatos problémákhoz (akár adóbevételekből, akár más forrásból finanszírozzák azokat) vezetett, és rávilágított egyes nyugdíjalap-rendszerek sebezhetőségére,

¹ HL C 9 E, 2010.1.15., 11. o.

² HL C 146 E, 2008.6.12., 122. o.

- G. mivel az EU 2020 stratégiában meghatározott 75%-os foglalkoztatási arányra vonatkozó célkitűzésnek hozzá kell járulnia a nyugdíjrendszerek fenntarthatóságához,
- H. mivel az átmeneti és bizonytalan munkahelyek fokozódó elterjedtségével csökkennek a nyugdíjrendszerekbe befizetett járulékok, és kárt szenved e rendszerek stabilitása és a jövőbeni nyugdíjak megfelelősége,
- I. mivel a nyugdíjalapok kialakítása során figyelembe kell venni a kockázatenyhítést és a piaci megrázkódtatásokkal szembeni ellenállást,
- J. mivel az idejét és képességeit gyermekek nevelésére vagy idős emberek gondozására áldozó személyt a társadalomnak el kell ismernie, és ez a célkitűzés úgy érhető el, ha számára különösen a nyugdíjjuttatások terén egyedi jogokat biztosítanak,
- K. mivel a nők és férfiak közötti egyenlőség uniós értéknek, célkitűzésnek és alapvető jognak tekintendő, és az Európai Unió intézményeire nézve kötelező a nemek közötti egyenlőség bevonása valamennyi fellépésükbe,
- L. mivel az Európai Unióban a nők közvetlen és közvetett megkülönböztetésnek vannak kitéve a nyugdíj különböző vonzatait illetően,
- M. mivel a nyugdíjreform tervezett hatása általában olyan mintán alapul, amelyben teljes pályafutáson át teljes munkaidőben alkalmazott, átlagos jövedelemmel rendelkező férfit vesznek alapul, és mivel a nemek szerint lebontott, élethosszon alapuló biztosításmatematikai táblázatok negatív hatással vannak a nők esetében alkalmazott nyugdíjszámításra, és alacsonyabb bérpótlási arányt biztosítanak,
- N. mivel az idősebb nők különösen bizonytalan helyzetben vannak, amikor nyugdíjjogosultságuk összegét családi állapotukból (házastársi vagy túlélő hozzátartozói ellátás) vezetik le, és amikor szakmai pályafutásuk megszakítása miatt nem rendelkeznek saját megfelelő nyugdíjjogosultsággal,

Általános kérdések

Az uniós szint és a tagállamok

1. üdvözli a zöld könyvben alkalmazott holisztikus megközelítést, amelynek a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartása mellett nemzeti és uniós szinten is új lendületet kell adnia a szilárd alapokon nyugvó, hosszú távon is működőképes, fenntartható és megbízható nyugdíjrendszereknek; kiemeli, hogy a hagyományok, a gazdasági és demográfiai helyzet és a munkaerő-piaci jellemzők tagállamonként eltérőek, és hogy tiszteletben kell tartani a szubszidiaritás és a szolidaritás elvét, melyeknek értelmében nyugdíjrendszereik szervezeti felépítése tekintetében a teljes felelősség a tagállamokat terheli;
2. hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak óriási kihívásokkal kell szembe nézniük abbéli erőfeszítéseik során, hogy a nyugdíjak megfeleljenek a polgárok által támasztott, a megfelelő és fenntartható ellátásra irányuló elvárásoknak egy olyan időszakban, amikor a társadalmi és gazdasági körülmények amúgy is nehezek, és tagállamonként, valamint jogrendszerenként el is térnek egymástól;
3. hangsúlyozza, hogy a kis- és középvállalkozói szféra az EU-ban a foglalkoztatás és a

növekedés egyik legnagyobb forrása, és továbbra is jelentős módon hozzá fog járulni a tagállamokban a nyugdíjrendszerek fenntarthatóságának és megfelelőségének kialakításához; a kkv-kban dolgozók nyugdíjalapokhoz történő csatlakozásának kiterjesztése érdekében ágazati, ágazatközi és/vagy területi alapok kialakítását tartja üdvösnek, ami a legjobb gyakorlatok mintájául is szolgálhatna;

4. megállapítja, hogy az egységes piac kiteljesítése szempontjából a generációk közötti szolidaritás nehézségeit figyelembe vevő, szilárd gazdaság- és szociálpolitika elsősorban a társadalmi kohézió megőrzése révén jelentékenyen ösztönzi a fenntartható foglalkoztatáspolitikát, valamint a növekedést és a stabilitást; emlékeztet arra, hogy a szociális partnereket döntő szerep illeti meg ennek során;
5. úgy véli, hogy a nyugdíjrendszerek jövőbeli fenntarthatóságának szempontjából a hosszú távú befektetéseknek és megtakarításoknak kiemelt szerepük van, és hogy a makrogazdasági felügyelet keretében erre figyelmet kellene fordítani;
6. megjegyzi, hogy mind az átfogó gazdaságpolitikai iránymutatások, mind a stabilitási és növekedési egyezmény hivatkozik korral összefüggő állami kiadásokra; úgy véli, hogy a közvetlen állami nyugdíjkötelezettségeknek az államadósság és a költségvetési hiány kiszámításakor történő pontos figyelembevétele a fenntarthatóság számos feltétele közül az egyik; sürgeti, hogy a gazdasági kormányzás reformja során megfelelő módon vegyék figyelembe ezt a vonatkozást, azáltal, hogy biztosítják a nyugdíjrendszerek különböző pilléreinek megfelelő kezelését és megfelelően összpontosítanak azok fenntarthatóságára;
7. tekintettel arra, hogy a fenntartható és jól működő nyugdíjrendszer kiemelkedően fontos mind a polgárok, mind az államháztartás stabilitása érdekében, sürgeti a Bizottságot és a Tanácsot, hogy biztosítsák, hogy a nyugdíjreformok költségeit továbbra is vegyék figyelembe annak értékelésekor, hogy egy tagállam ellen elindítsák-e a túlzott hiány esetén követendő eljárást, és javasolja, hogy ne csupán egy adott típusú nyugdíjreformra, hanem inkább a finanszírozási rendszer fenntarthatóságára összpontosítsanak; sajnálatosnak tartja, hogy egyes tagállamok a költségvetési hiányuk csökkentése érdekében visszavonták vagy vissza készülnek vonni az elmúlt években végrehajtott nyugdíjreformjaikat; megjegyzi, hogy a nyugdíjak rendszerszintű reformja jelentős átalakítási költségekkel jár, amelyeket az államadósság és a költségvetési hiány számításakor figyelembe kell venni;
8. hangsúlyozza, hogy az államháztartás fenntarthatóságának érdekében az értékelésnek tartalmaznia kell mind az állam, mind a magánszektor teljes adósságát; rámutat arra, hogy a nyugdíj-megtakarítások többet jelentenek, mint pusztán a nyugdíjakra elkülönített megtakarításokat; kéri, hogy az államháztartás hosszú távú fenntarthatósága érdekében az államháztartásoknak a nyugdíjrendszerre vonatkozó közvetlen fedezetlen kötelezettségeit teljes körűen tegyék átláthatóvá és egyértelmű módon tegyék közzé;
9. hangsúlyozza, hogy a nyugdíjakért és a nyugdíjrendszerekért a tagállamok tartoznak felelősséggel; tudomásul veszi, hogy a tagállamok függenek egymástól gazdaságukat illetően, ezért felhívja az EU-t és a tagállamokat, hogy hangolják össze hatékonyan nyugdíjpolitikáikat, és a nyílt koordinációs módszer használatával biztosítsák a nyugdíjrendszerek megfelelőségét, megbízhatóságát és fenntarthatóságát;
10. megállapítja, hogy a tagállamok első, második és harmadik pillérbe tartozó nyugdíjrendszerei egymástól jelentősen eltérnek, és hogy az EU-ban hiányzik a közös kritérium- és fogalommeghatározási készlet, valamint egy olyan részletes elemzés, amely

alapos betekintést nyújtana a különböző nyugdíjrendszerekbe, valamint lehetővé tenné, hogy azok megfeleljenek a polgárok szükségleteinek, és ezért nem létezik minden rendszerre kiterjedő, átlátható felügyelet sem; hangsúlyozza, hogy az EU-nak mindenekelőtt javítania kell a nyugdíjrendszerek összehasonlíthatóságát, és elő kell mozdítania a helyes gyakorlatok cseréjét; úgy véli, hogy a Bizottságnak lépéseket kellene tennie a tagállami nyugdíjrendszerek tipológiájának, valamint a rendszerek összehasonlíthatóságát lehetővé tevő fogalommeghatározásoknak a kialakítása érdekében;

Nemek

11. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a zöld könyv nem szentel kellő figyelmet a nemi kérdéseknek; véleménye szerint a férfiak és a nők nyugdíjában tapasztalható jelenlegi megfelelőségi hiányosságok az olyan továbbra is fennálló munkaerő-piaci egyenlőtlenségek eredményei, mint a munkanélküliség, betegség, gondozói feladatok időszakai, a nők és a férfiak fizetése közötti különbség, a nők nagyobb aránya a bizonytalan és a részmunkaidős állásokban, valamint a szakmai és a magánélet összeegyeztetésének akadályai; ezért felkéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyenek további erőfeszítéseket az ilyen egyenlőtlenségek megszüntetésére, és hosszú távon biztosítsák a nők és a férfiak közötti egyenlő bánásmódot a nyugdíj területén, például a szülési szabadságot és az idős családtagok gondozását a nők és a férfiak számára is nyugdíjellátásra jogosító, tényleges munkaként véve figyelembe;
12. hangsúlyozza a nyugdíjjogosultságok egyéni kialakításának fontosságát és szorgalmazza, hogy a nők nyugdíjának kiszámítása során használjanak olyan kritériumokat, amelyek biztosítják mind a nők, mind a férfiak gazdasági függetlenségét; sürgeti a tagállamokat, hogy a nyugdíjak vonatkozásában vegyék fontolóra az életpályán alapuló koncepciót is, hogy válaszolni tudjanak a modern, munkával töltött életszakasz kihívásaira;
13. megállapítja, hogy a nemzedékek közötti méltányosságnak és a fiatalabb nemzedékek érdekeinek kell képezniük a nemzeti nyugdíjpolitikák továbbfejlesztésének tagállamok közötti összehangolására irányuló megerősített módszer legfőbb szempontjait;
14. sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy kötelezzék a foglalkoztatási és egyéb kiegészítő nyugdíjbiztosítókat, hogy a nyugdíjellátások kiszámításakor nemektől független halálozási táblázatokat használjanak annak érdekében, hogy a nők magasabb várható élettartamuk miatt ne legyenek „büntetve”;

MEGFELELŐSÉG

15. úgy véli, hogy nincsenek meg annak a feltételei, hogy európai uniós szinten határozzák meg a megfelelő nyugdíj mértékét, mert az nagy mértékben függ a tagállamokra jellemző sajátos körülményektől; mindazonáltal felkéri a Bizottságot, hogy dolgozzon ki olyan iránymutatást, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy megállapítsák a nyugdíjak minimális szintjének kritériumait; véleménye szerint a tagállamoknak úgy kell meghatározniuk a megfelelőséget mint az idős emberek tisztességes megélhetéséhez szükséges feltételt;

16. úgy véli, hogy a tagállamok maguk felelősek azért, hogy gazdasági és szociális politikájuk keretein belül polgáraik számára megállapítsák a megfelelő nyugellátás mértékét; ösztönzi a tagállamokat, hogy olyan rendszert vezessenek be, amely mindenki számára tisztességes megélhetést biztosít, különös figyelmet szentelve a társadalom legsérülékenyebb csoportjainak;
17. hangsúlyozza, hogy a többféle nyugdíjrendszer közül az állami (első pillér) és a munkához kapcsolódó (leggyakrabban a második pillér) nyugdíjból származó jövedelem diverzifikálása szavatolhatja leginkább a megfelelő nyugellátást;
18. megjegyzi, hogy a legtöbb tagállamban az első pillér a legfontosabb, és a szolidaritás elve, valamint az alapján, hogy az első pillér finanszírozása kevésbé lesz nyomás alatt, ha több ember dolgozik és ha az illegális és be nem jelentett munkát kezelik, míg az első pillér finanszírozásának egyéb alternatív formái is megvitatásra kerülhetnek a tagállamok között a nyitott koordinációs módszerben; hangsúlyozza, hogy a felosztó-kirovó rendszerek bizonyították szilárdságukat és megbízhatóságukat a pénzügyi és a gazdasági válság jelentette próba során; felhívja a tagállamokat, hogy gondoskodjanak arról, hogy az első pillérbe tartozó nyugdíjak a szegénységi küszöb felett legyenek;
19. hangsúlyozza, hogy egyes tagállamokban a nyugdíjrendszerek fenntarthatósága és megfelelősége szempontjából a harmadik pillér megtakarítási rendelkezései fontos szerepet játszanak; hangsúlyozza azonban, hogy ez a lehetőség csak azok számára elérhető, akik megfelelő jövedelemmel rendelkeznek ahhoz, hogy ilyen rendszerekbe tudjanak járulékot befizetni, így csak korlátozott szerepet játszhatnak a tisztességes jövedelem biztosításában;
20. úgy véli, hogy nagyon hasznos lenne, ha a tagállamok jobban megosztanák egymás között a magánnyugdíjakat megillető egyes adókedvezmények költségeire és hatékonyságára vonatkozó információkat;
21. úgy véli, hogy tekintettel a költségvetésre nehezedő nyomásra, a szociális kiadások terén megvalósuló hatékonyság kiemelkedő fontosságú; úgy véli, hogy a jelenleg a költségvetésre nehezedő nyomással szemben a szociális kiadások gazdasági és társadalmi szempontból fontos csillapító szerepet tölthetnek be a válság idején; úgy gondolja, hogy a felosztó-kirovó rendszerek bizonyították, hogy alapvető szerepet játszanak a nemzedékek közötti szolidaritás létrehozása tekintetében; úgy véli továbbá, hogy a második és harmadik pillérnek kiegészítő szerepet kell betöltenie a nyomás csökkentésében; felhívja a tagállamokat, hogy a jövőben biztosítsák a nyugellátás formáinak lehető legjobb összetételét a nyugdíjak jövőbeli biztosítása érdekében; felszólítja a tagállamokat, hogy javítsák a polgárok magán megtakarítási lehetőségekhez való hozzáférését; rámutat arra, hogy a pénzügyi válság miatt több tagállam tervez változásokat bevezetni nyugdíjrendszerében; sürgeti azonban őket, hogy gondoskodjanak arról, hogy a nyugdíjrendszerek stabilak, megbízhatóak és fenntarthatóak maradjanak, és hogy minden változásra megfelelő társadalmi párbeszédet követően és kellő tájékoztatás után kerüljön sor; amellet áll ki, hogy amennyiben a munkavállalóknak választási lehetősége van, elegendő időt kell számukra biztosítani, hogy tájékozott és átgondolt döntést hozhassanak;
22. hangsúlyozza, hogy a jó gazdasági növekedés és a magas foglalkoztatási ráta növeli, míg a magas infláció veszélyezteti a nyugdíjrendszerek fenntarthatóságát és megfelelőségét;
23. úgy véli, hogy az adókiírátság aggasztó jelenséggé vált, és ellene a lehető

leghatékonyabban küzdeni kell, mert aláássa a nyugdíjrendszerek jövőbeni megfelelőségét és stabilitását;

NYUGDÍJKORHATÁR

24. úgy véli, hogy a demográfiai tendenciák és a nyugdíjak finanszírozhatósága miatt elkerülhetetlen, hogy magasabb legyen a foglalkoztatottság és hosszabb legyen a munkában eltöltött idő, megállapítja ugyanakkor, hogy nő a várható élettartam, és hogy a hosszabb munkában töltött idő előfeltétele a jobb munkahelyi egészségvédelem; felszólítja a tagállamokat, hogy a szociális partnerekkel és a megfelelő szervezetekkel folytassanak aktív vitát és értékeljék a törvényben előírt nyugdíjkorhatárnak a várható élettartammal való esetleges összekapcsolását; és állapítsanak meg differenciált kötelező nyugdíjkorhatárt, hogy akik szeretnének, tovább is dolgozhassanak; felkéri azokat a tagállamokat, amelyek megemelték vagy meg fogják emelni a törvényben előírt nyugdíjkorhatárt, hogy adó- és járulékmentességet biztosító intézkedésekkel segítsék elő az idős emberek foglalkoztatását; továbbá felkéri a tagállamokat, hogy az idős emberek számára megfelelő és rugalmas munkaszerződéseket és nyugdíjrendszereket dolgozzanak ki a nyugdíj melletti munka elősegítése és megkönnyítése céljából, és hogy visszatartó hatású intézkedéseket vezessenek be annak érdekében, hogy a vállalkozások ne tudják könnyen elbocsátani az idősebb embereket; felhívja a Bizottságot, hogy készítsen egy tanulmányt, amely azt elemzi, hogy a javak eloszlása hogyan befolyásolja a tagállamokban a várható élettartamot;
25. megállapítja, hogy nagy különbségek vannak a törvényben előírt nyugdíjkorhatár és az idősek munkaerőpiacról való tényleges kivonulása között, és javasolja, hogy elsősorban arról gondoskodjanak, hogy a munkavállalók a törvényben előírt nyugdíjkorhatárig dolgozhassanak; megállapítja, hogy ezek a különbségek különösen kiugróak a legnehezebb foglalkozási kategóriákba tartozó munkavállalók esetében; ezért arra kéri a tagállamokat és a szociális partnereket, hogy osszák meg egymással a bevált gyakorlatokat; továbbá arra is felkéri a tagállamokat, hogy kössenek olyan megállapodásokat, amelyek kedvező hatással vannak a fenntartható nyugdíjakra, és amelyek rugalmas módon az aktív életszakasz törvényben előírt nyugdíjkorhatárig történő meghosszabbításához vezet, például nemzeti és vállalati szinten átfogó életkorkezelési stratégiák kidolgozása, az idősebb munkavállalók sajátos igényeihez igazodó, a munka és a magánélet közötti egyensúly új formáira vonatkozó rendelkezések kidolgozása és a hosszabban dolgozó munkavállalók jutalmazása által;
26. hangsúlyozza, hogy az idősebb munkaerő-állomány és a hosszabb szolgálati idők pozitívan járulhatnak hozzá a fellendüléshez és a jövőbeni növekedéshez; úgy véli, hogy a dinamikus munkaerőpiacnak azoknak az (idősebb) munkavállalóknak, akik nehéz fizikai munkát és/vagy mentálisan megterhelő munkát végeznek, kreatív megoldásokat – például a törvényben előírt nyugdíjkorhatár rugalmassá tételét, részidős nyugdíjokat, illetve módosított munkakörülményeket – kell kínálnia, ösztönözve az egész életen át tartó tanulást, javítva a munkakereső szolgáltatásokat vagy a munkahelyváltásokat, hogy tartós egyensúly alakuljon ki a munkakövetelmények és a munkavállalók teherbírása között; mindehhez fontos az életkoron alapuló megkülönböztetés ellen irányuló aktív politika a 2000/78/EK és a 2006/54/EK irányelvek megfelelő végrehajtásának ellenőrzésével és az aktív idős kor európai kultúrájának előmozdítása, amely biztosítja az

idősebbek számára a vitalitással teli és méltóságteljes életet; felhívja a tagállamokat, hogy a munkaerő-piaci megkülönböztetés miatti szankciókat kísérjék olyan ösztönzőkkel, amelyek befogadó munkaerőpiac kialakítására készítik a munkaadókat; a szolgálati idő reformjának és meghosszabbításának összefüggésében felhívja a tagállamokat, hogy a Bizottság segítségével hatékonyabban hajtsa végre a munkahelyi biztonságra és egészségvédelemre vonatkozó irányelveket;

AZ EURÓPA 2020 STRATÉGIA

27. örvendetesnek tartja, hogy az EU 2020 stratégia megemlíti az idősebb munkavállalók munkaerő-piaci integrációját; sajnálatát fejezi ki, hogy a 2020-as stratégia nem fordít kifejezett figyelmet a tisztességes, fenntartható és megfelelő nyugdíjrendszerekre, jóllehet ezektől függene a 2020-as stratégiában ismertetett néhány célkitűzés elérése; javasolja ezért, hogy a zöld könyv célkitűzéseit foglalják bele a 2020-as stratégiába;
28. úgy véli, hogy a 2020-as stratégia sikere azt jelenti majd, hogy biztosabb és jobb minőségű munkahelyek jönnek létre és többen dolgoznak majd megfelelő bérért és megfelelő munkakörülmények között, ami serkenti majd a kötelező társadalombiztosítási járulékfizetést, és hogy ez javítja a gazdasági növekedést, ami erősíti a nyugdíjrendszerek fenntarthatóságát és megfelelőségét;
29. a 2020-as stratégiával összhangban támogatja a célzott és aktív munkaerő-piaci politikát, amely biztosítja a munkaerőpiacon jelenleg alulreprezentált csoportok, különösen a legkiszolgáltatottabbak magasabb arányú foglalkoztatottságát; úgy véli, hogy az EU-nak új mutatókat kellene kidolgoznia a nyugdíjreformok kiszolgáltatott csoportokra gyakorolt hatásának nyomon követéséhez; hangsúlyozza, hogy az európai Unióban még mindig elterjedt az illegális munka, és hogy ez gyengíti a szociálpolitikai lehetőségeket; felhívja a tagállamok illetékes intézményeit, hogy a nyugdíjrendszerek egyensúlyának biztosítása érdekében mozdítsák elő a társadalmi befogadást és lépjenek fel a be nem jelentett munkavégzés ellen;

A FOGLALKOZTATÓI NYUGELLÁTÁSRÓL SZÓLÓ (IORP) IRÁNYELV

30. megjegyzi, hogy az IORP-irányelv tagállamok által történő végrehajtása általánosságban késik; felhívja a Bizottságot, hogy szükség esetén lépjen fel a tagállamokkal szemben az IORP-irányelv pontos és időben történő végrehajtásának biztosítása érdekében;
31. egyetért azzal, hogy a cél az kell legyen, hogy a befizető vállalkozások számára ésszerű költségek mellett, és fenntartható nyugdíjrendszer keretében magas szintű biztonságot lehessen nyújtani a jövő nyugdíjasai számára;
32. megjegyzi, hogy az IORP-irányelv 15. cikkének (6) bekezdése a technikai rendelkezések kiszámítása kapcsán megállapítja, hogy „a Bizottság javaslatot tesz olyan intézkedésekre, melyek szükségesek a kamatlábak eltérő szintje miatt kialakuló esetleges torzulások megelőzéséhez, illetve a nyugdíjkonstrukció ellátottai és tagjai érdekeinek védelméhez”; felhívja a Bizottságot, hogy az IORP-irányelv felülvizsgálata előtt készítsen hatástanulmányt, és vegye figyelembe a járulékalapú rendszerek terjedését és a

tőkefedezeti rendszerek visszaszorulását mutató trendet;

33. emlékeztet, hogy az IORP-irányelv kimondja, hogy „a Közösségben a gazdasági növekedés és munkahelyteremtés szempontjából alapvető fontosságú a pénzügyi szolgáltatások valóságos belső piaca” és hogy „ez az irányelv jelenti tehát az első lépést a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények európai szinten megszervezett belső piacához vezető úton”;
34. hangsúlyozza, hogy az újonnan létrejött európai felügyeleti hatóságnak (Európai Biztosítás- és Foglalkoztatónyugdíj-hatóság, EBFH) teljes mértékben ki kell használnia hatáskörét és fontos szerepet kell játszania az IORP-irányelv felülvizsgálatának előkészítésében és az olyan jogszabályok kidolgozásában, mint a szolvenciarendszerre vonatkozó technikai standardok tervezetei, iránymutatásai és ajánlásai; emlékeztet, hogy az IORP-irányelvet nem kellene alkalmazni az első pillérbe tartozó állami nyugdíjakra és a munkához kapcsolódó nyugdíjrendszerekre;
35. igen értékes kiindulópontnak tartja a Szolvencia II. minőségre vonatkozó elemeit a nyugellátást szolgáltató intézmények felügyeletének erősítése szempontjából; megjegyzi, hogy ez különösen vonatkozik a helyes kockázatkezeléssel kapcsolatos előírásokra;

MOBILITÁS ÉS TRANSZFEREK

36. hangsúlyozza, hogy az elkövetkező években a munkahelyteremtés és a gazdasági növekedés szempontjából kritikus jelentőségű lesz az EU-n belüli munkaerő-piaci mobilitás; ezért úgy véli, hogy a polgárok bizalma úgy növelhető, ha megszüntetik a belső és határokon átnyúló mobilitás előtti akadályokat; megjegyzi, hogy a nyugdíjrendszerre gyakorolt hatásai figyelembevételével kell kezelni az olyan kérdéseket, mint például a hordozhatóság hiánya, a nyugdíjjogosultság megszerzéséhez szükséges hosszú ügyintézési időszak, a nyugvó nyugdíjjogosultságok, az adóügyi eljárások egységessége és eltérései, valamint a biztosításmatematikai elvek; hangsúlyozza egy dinamikusabb munkaerőpiacnak a nyugdíjrendszerre gyakorolt lehetséges pozitív hatásait;
37. megállapítja, hogy az első pilléren belül az alkalmazandó koordinációs rendelet szabályozza a nyugdíjjogosultságot, de a többi pillért illetően egyszerűsített megoldásokat kell kidolgozni;
38. megjegyzi, hogy a járulékalapú rendszerek terjedését és a járadékalapú rendszerek visszaszorulását mutató trend van kibontakozóban; megjegyzi, hogy ennek következtében a nyugdíjbiztosítók áthárítják a befektetések kockázatát a nyugdíjalapba befizetőkre; úgy véli, hogy a tőkealapú foglalkoztatói nyugdíjrendszerek különbözősége és összetettsége miatt meg kell teremteni a felhalmozott nyugdíjjogosultságok hordozhatóságának keretfeltételeit, méghozzá oly módon, hogy a hordozhatóság az új szerződéseknél lép érvénybe úgy, hogy az átvitelre vonatkozó kérelem csak abban az esetben kerül elfogadásra, ha az átvitt biztosításmatematikai összeg időskori jövedelmet kifizető alapba kerül; kéri, hogy készítsenek beható tanulmányt a tőkealapú foglalkoztatói nyugdíjrendszerek és az életbiztosítási tőkekeresetek adóügyi kérdéseiről; úgy véli, hogy a határokon átnyúló kérdéseket illetően az uniós tevékenységeknek egyértelműen arra kell összpontosulniuk, hogy a nyugdíjjogosultságok megszerzésére és megőrzésére

vonatkozóan minimumszabványokat dolgozzanak ki, és megkönnyítsék e jogosultságok nemzeti nyomon követési rendszereinek létrehozását;

39. üdvözli a különböző forrásokból származó nyugdíjjogosultságok esetében valamennyi tagállamban létrehozott nemzeti nyomon követési rendszereket, és kéri a Bizottságot, hogy terjesszen elő javaslatokat egy európai nyomon követési rendszerre;

AZ UNIÓS JOGSZABÁLYOK FELÜLVIZSGÁLATA

40. megállapítja, hogy az Európai Unió sok tagállama felismerte a foglalkoztatói nyugdíjrendszerek fontosságát, valamint hogy az EU úgy nyújthat hozzáadott értéket, ha biztosítja a különféle rendszerek közötti összhangot, és arra biztatja a tagállamokat, hogy gondoskodjanak egy olyan, szociális, jogi és gazdasági szempontból indokolt keret megvalósításáról, amely megfelelően védi a nyugdíjrendszerek tagjait, és garantálja a nyugdíjakra vonatkozó érthető információkhoz való hozzáférést; hangsúlyozza, hogy azokban az esetekben, amikor a tagállamok magánintézmények által kezelt kötelező nyugdíjalapokkal rendelkeznek, ezeket a rendszereket is értékelni kell a biztonságra, a befektetésre és az eszközök osztályozására vonatkozó európai keretfeltételeknek és kritériumoknak való megfelelés szempontjából; alapvetően hangsúlyozza, hogy a foglalkoztatói nyugdíjrendszerekre vonatkozóan teljes hatásvizsgálatot kell végezni, különösen a további költségek és adminisztratív terhek meghatározása érdekében;
41. úgy véli, hogy azokban a tagállamokban, ahol kötelező foglalkoztatói nyugdíjrendszereket hoztak létre, és azok nagyrészt nem részei az első pillérnek, ezekre a második pillérhez tartozó rendelkezésekre valamennyi munkavállalónak jogosultnak kell lennie és nem szabad megkülönböztetést alkalmazni a nem, az ágazat és/vagy a munkaszerződés alapján;
42. felhívja az Európai Bizottságot, hogy biztassa a tagállamokat annak vizsgálatára, hogy milyen módon lehetne a munkavállalók második pillér által nyújtott nyugdíjbiztosításban való részvételét fokozott szociális párbeszéd révén előmozdítani, és tegyen javaslatokat egy ilyen pillér előmozdítására ott, ahol ez még nem létezik; ezen alap közös kezelését biztosító irányítási módszer kialakítására kéri őket, különösen a megtakarítás-befektetési stratégiájával kapcsolatban;
43. felhívja a tagállamokat, hogy támogassák az időskori nyugellátás témájában folytatandó társadalmi és polgári párbeszédet, és e párbeszéd eredményeit teljes mértékben vegyék figyelembe;
44. úgy véli, hogy a harmadik pillérre vonatkozó uniós szabályokat és azok zavartalan, határokon átvitelő működését a belső piac megfelelő működése szempontjából közelebbről is meg kell vizsgálni, különösen a pénzügyi termékek esetében, és azonos feltételeket kell létrehozni; hangsúlyozza, hogy a szabályok e közelebbi vizsgálata során e rendszerek tagjainak érdekeit is figyelembe kell venni;
45. úgy véli, hogy a különböző pénzügyi szolgáltatásokat végző intézményekre vonatkozó prudenciális rendszerek konzisztenciájának biztosítása érdekében az „egyforma kockázat – egyforma szabályok – egyforma tőke” elvet kell alkalmazni, figyelembe véve minden nyugdíjtermék vagy -rendszer jellemzőit;

46. elismeri, hogy a határokon át nyújtott egyéni nyugdíjbiztosítási rendszerek (harmadik pillér), mint például az életbiztosítási kötvények esetében az akadályok továbbra is fennállnak; javaslatokat kér a Bizottságtól ezek elhárítására, valamint e tevékenységek szabályozásának keretére;
47. megjegyzi, hogy miközben a nyugdíjhoz kapcsolódó jogok átvihetők az Európai Unióban, az európai jogszabályok rendkívül töredezettek; felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg, hogy a szabályozás javításának részeként nem lenne-e célszerű racionalizálni e szabályozási keretet;

AZ EURÓPAI SZABÁLYOZÁS/A BEVÁLT GYAKORLAT

48. emlékeztet az Európai Biztosítási és Foglalkoztatónyugdíj-felügyeleti Hatóság (EBFH) létrehozására vonatkozóan már meghozott döntésre; hangsúlyozza annak szükségességét, hogy a testület számára biztosítsák mindazokat a feltételeket, amelyek a kitűzött feladatok hatékony elvégzéséhez, ennek során pedig különösen a foglalkoztatói nyugellátás sajátosságainak és jellegzetességeinek megfelelő figyelembevételéhez is szükségesek;
49. megjegyzi, hogy a nyugdíjalapokat, beleértve a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményeket, továbbra is önálló pénzügyintézetekként szabályozzák és felügyelik, jóllehet a tevékenységeket a gyakorlatban konglomerátumok végzik;

TŐKEKÖVETELMÉNYEK

50. úgy véli, hogy a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények számára előírt fizetőképességi rendszerre vonatkozó javaslatoknak el kell ismerniük a nyugdíjak jellegzetességeit, szem előtt tartva, hogy a biztosítási ágazat kockázatai eltérnek a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények kockázataitól, különös tekintettel a nyugdíjjogosultságok feltételelességére, a nyugdíjportfóliók időtartamára és arra, hogy az IORP-k homogén termékportfóliót működtető, elkülönített célú eszközök; hangsúlyozza, hogy egy ilyen rendszer legfőbb célja az, hogy növelje a jelenlegi és jövőbeli nyugdíjasok biztonságát; úgy véli, hogy teljes mértékben fel kell mérni az ilyen javaslatok hatásait, különösen a további költségek és adminisztratív terhek meghatározása szempontjából; úgy véli, hogy a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények számára előírt szolvenciaszabályok mindenfajta felülvizsgálatát a jelenlegi IORP-irányelv keretében kell elvégezni; hangsúlyozza, hogy a nyugdíjalapokra vonatkozó tőkekövetelmény-rendszerrel kapcsolatos kérdések kezelése szorosan kapcsolódik a fizetésektelenségről szóló irányelv 8. cikkéhez kapcsolódó kérdések megfelelő rendezéséhez;
51. a bizottsági zöld könyv megállapításaiival összhangban hangsúlyozza, hogy az IORP-irányelv a Szolvencia I. minimális harmonizálási megközelítésén alapul, miközben a közeljövőben a biztosítási vállalkozások már a kockázatalapú Szolvencia II-rendszert fogják alkalmazni a foglalkoztatói nyugdíjakkal kapcsolatos tevékenységük során is;
52. hangsúlyozza, hogy a pénzpiacok csak bizalom esetén működhetnek hatékonyan, és úgy véli, hogy a bizalom szilárd prudenciális szabályokat követel meg a pénzügyintézetek vonatkozásában és ez alól a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények sem

lehetnek kivételek;

53. felhívja a Bizottságot, hogy alakítsa ki a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények fizetőképességi rendszerére vonatkozó döntéshozatalra irányuló javaslatokat, és – a zöld könyvben rögzített szándékával összhangban – a lehető leghamarabb végezzen hatástanulmányt a Szolvencia II típusú fizetőképességi rendszer végrehajtásáról;

A FIZETŐKÉPTELENSÉGRE VONATKOZÓ UNIÓS SZABÁLYOZÁS

54. tudomásul veszi a fizetéseképtelenségről szóló irányelv végrehajtása és alkalmazása terén tapasztalt széles körű változatosságot; megjegyzi, hogy bár a jogi előírások nagyjából megfelelőek, előfordulhat, hogy az eredmény nem kielégítő, ami az irányelv célkitűzésével ellentétes; utal a Bizottság következtetésére, amelynek értelmében az irányelv 8. cikke szerinti kötelezettségek végrehajtásának bizonyos eseteiben felvethető, hogy ezen intézkedések némelyike milyen mértékben megfelelő az alkalmazottak és a nyugdíjasok érdekeinek a munkaadó fizetéseképtelensége esetén történő védelmére, továbbá hogy számos kérdést napirendre kell tűzni;
55. sürgeti a Bizottságot, hogy szorosan kövesse nyomon ezen irányelv végrehajtását, indokolt esetben lépjen fel a tagállamok ellen, és az irányelv mindenfajta felülvizsgálatakor vegye figyelembe a munkaadónak a munkavállalókkal vagy nyugdíjalappal szembeni pénzügyi kötelezettségeit érintő konkrét helyzetet;
56. úgy véli, hogy meg kell erősíteni a munkaadók fizetéseképtelenségére vonatkozó uniós jogszabályokat, hogy minden munkavállaló megtakarításai egyforma védelmet élvezhessenek, tekintet nélkül a munkaadójuk által alkalmazott nyugdíjrendszerre;
57. felszólít annak megvizsgálására, hogy például Luxemburgban és Németországban a második pillérhez tartozó, nyugdíjtaralékok képező rendszereket megvédő nyugdíjgarancia egyesületek létrehozása a biztonsági mechanizmus védelmére javasolható-e más tagállamok számára;

TÁJÉKOZTATÁS/BELÉPÉS ÉS BEFEKTETÉS

58. aggodalmát fejezi ki a hatóságok és a nyugdíj-szolgáltató intézmények által az öregségi nyugdíjakkal kapcsolatban az előírásokról, a lehetőségekről, a megszerzett jogosultságokról, várható hozamokról és a tényleges helyzetről nyújtott tájékoztatás hiánya miatt; hangsúlyozza, hogy a polgárokat tájékoztatni kell a kiegészítő nyugdíjrendszerekben kötött szerződések esetén felmerülő tényleges költségekről és terhekről, a nyugdíjuk helyzetére vonatkozó legmegfelelőbb információval együtt; hangsúlyozza továbbá a korai szakaszban kezdődő, alapos pénzügyi oktatás jelentőségét;
59. megjegyzi, hogy fokozottabb átláthatóságra és a vagyonkezelés – és különösen a magánnyugdíj-biztosítók beruházásainak valamennyi rétegére vonatkozó – díjainak közzétételére van szükség; úgy véli, hogy a tagállamok és az alapok által az egyes polgároknak a megszerzett jogosultságokról nyújtott információkat egy uniós szinten létrehozott működő, átlátható és elérhető rendszerbe kell foglalni;

60. úgy véli, hogy a nyugellátások bármifajta reformja során a polgárokat időben és teljes körűen tájékoztatni kell a hosszú távú következményekről, többek között különösen a nyugdíjuk összegéről és a teljesítendő szolgálati időről; megjegyzi, hogy a reformoknak gondoskodniuk kell egy hatékony és zökkenőmentes átmeneti rendszerről; felhívja a tagállamokat, hogy vezessenek be olyan intézkedéseket, amelyek lehetőséget és ösztönzést adnak a polgároknak arra, hogy tájékozódjanak a nyugdíjjal kapcsolatos döntéseik hatásairól, valamint hogy saját maguk számára megfelelő nyugellátásról gondoskodjanak;

POLITIKAI KOORDINÁCIÓ

61. úgy véli, hogy a megfelelő, biztonságos és fenntartható nyugdíjrendszerről folytatott további eszmecserehez hasznos lenne létrehozni egy olyan európai nyugdíjplatformot az uniós intézmények, a szociális partnerek és az érdekeltek képviselőinek részvételével, amely hozzájárulna a legjobb gyakorlati megoldásokra vonatkozó információk megosztásához és segítene a szakpolitikai kezdeményezések előkészítésében – mindezt a szubszidiaritás elvével összhangban; úgy véli, hogy az átfedések elkerülése érdekében számolni kell a kiegészítő nyugdíjakkal foglalkozó meglévő tanácsadó bizottsággal (Nyugdíjfórum);
62. sürgeti a Bizottságot, hogy fontolja meg egy nyugdíjak kérdésével foglalkozó speciális munkacsoport létrehozását valamennyi, nyugdíjügyekkel kapcsolatos hatáskörrel rendelkező érintett főigazgatóság bevonásával;
63. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányának és parlamentjének.

INDOKOLÁS

A demográfiai változások, azaz az egy ideje jellemző fordított korpíramis és a hosszabb várható élettartam, amely során az idősök hosszabb ideig maradnak egészségesek, tevékenyek és társadalmilag aktívak, olyan stratégia kidolgozására sarkallnak, amely újra kohéziót és koherenciát teremt a nyugdíjak területén.

Elérkezett a legfőbb ideje annak, hogy olyan kezdeményezések szülessenek, amelyek újra definiálják a fiatalok és idősök jövőjét, a generációk és az emberek közötti szolidaritást, és így hozzájárulnak a fenntartható, biztonságos és megfelelő nyugdíjvédelemhez.

Az előadó teljes mértékben tudatában van annak, hogy Európában nagy különbségek vannak a nyugdíjrendszerek között, emellett az új tagállamoknak és állampolgároknak további nehézségekkel kell szembenézniük, mert igen kívánatos lenne egy kockázatmegosztáson alapuló, diverzifikált (többpilléres) nyugdíjrendszer kialakítása.

Ezenkívül a felosztó-kirovó rendszert alkalmazó tagállamok közül több is szembesül (főleg az EU-15-ök államai) azzal a jelenséggel, hogy erőteljesen növekednek a jelenlegi és jövőbeni költségek, ami egyre jobban megterheli a szolidaritást, és nagyobb terheket jelent a fiatalabb generációk számára. Ráadásul a pénzügyi és gazdasági válság megmutatta, hogy egyetlen nyugdíjrendszer sem ellenálló az ilyen eseményekkel szemben, és a magas költségvetési hiány, a nagyarányú munkanélküliség és a közterhek emelésének igen korlátozott lehetőségei főleg a felosztó-kirovó rendszereket érintik hátrányosan.

A fiatalok átfogóbb képzésük miatt később lépnek be a munkaerőpiacra. Ezenfelül a munkavállalók a törvényben előírt nyugdíjkorhatárnál rövidebb ideig dolgoznak. Az emberek kevesebbet dolgoznak annál, mint amennyi időre a nyugdíjjogosultság fedezéséhez szükség lenne. A nyugdíj- és munkaügyi rendszerek rugalmassá tétele és egyénekre szabott kialakítása által lehetővé válhat a munkában eltöltött idő meghosszabbítása, az ilyen jellegű rendszerek azonban jelenleg nagyon ritkák.

Mindez különösen megnehezíti a Stabilitási és Növekedési Paktum feltételeinek a teljesítését, ha nem halmoznak fel megtakarításokat, és így a nyugdíjasok tekintetében vállalt kötelezettségeket teljes mértékben figyelembe kell venni.

Az előadó pozitívan értékeli az Európai Bizottság által bemutatott zöld könyvet, amelynek új ösztönzőket kell adnia a tagállamok, a szociális partnerek és az Unió feladatainak az ellátásához. Az egyes hatáskörök tiszteletben tartásával és megtartásával tehát együttesen olyan rendszert kell kiépíteni, amely fenntartható, biztonságos és a tagállamok helyzetéhez mérten megfelelő nyugdíjakat biztosít. Olyan modern rendszerről van szó, amely elismeri, hogy az Unión belüli szabad mozgás nem korlátozódik az első pilléren belüli ellátásokra, ezt ösztönzi, és abból indul ki, hogy az új generáció egészen biztosan, de a hatékonyan és eredményesen működő munkaerőpiac is igényli a mobilitást. Olyan rendszer ez tehát, amely nemcsak a jelenlegi, de a közeljövő problémáira is megoldást kínál.

I. Demográfiai változások

- A népességet az 55 éven felüliek korcsoportjai fogják a legerősebben dominálni.
- A várható élettartam tovább fog emelkedni: a férfiaké 76 évről (2008) 84 évre (2060), a nőké pedig 82 évről (2008) 89 évre (2060).
- A születések száma továbbra is alacsony (1,6) marad az EU-ban.
- A 65 éven felüliek aránya az aktív népességhez képest megduplázódik, és 25,4 százalékról (2008) 53,5% százalékra nő.
- Az aktív népesség 2007 és 2020 között 3,7 százalékkal emelkedik a munkaerőpiacon jelen lévő nők magasabb száma miatt. 2020 után 13,6 százalékkal csökken az aktív népesség.
- 2008-ban négy munkavállaló tartott el egy nyugdíjast. 2020-ban öt személy teszi majd ugyanezt, 2060-ban pedig ketten fognak eltartani egy nyugdíjast.
- A (15 és 64 év közöttiekre vonatkozó) foglalkoztatási arány 70,6 százalékról (2007) 74,1 százalékra (2060) fog nőni.
- Az EU-ban az emberek átlagosan 61,4 éves korukban mennek nyugdíjba 2010-ben.

Az előregedéssel kapcsolatos állami kiadások 2060-ra átlagosan a GNP 4,75 százalékára növekednek, míg a nyugdíjkiadások a GNP 2,4 százalékát teszik majd ki.

A pénzügyi és gazdasági válság a demográfiai változásokkal együtt hatást gyakorol a nyugdíjrendszerekre. A magasabb munkanélküliség, az alacsonyabb növekedés, az alacsonyabb befektetési hozamok és a magasabb államadósság miatt a nyugdíjrendszereknek nehezebb a megfelelő nyugdíjak biztosítása, illetve egyes esetekben a megállapodások betartása. A tagállamok többségében a jelenlegi nyugdíjasok még nem érzékelték a válság hatásait, néhány tagállamban viszont a takarékosági intézkedések a nyugellátások csökkentéséhez vezettek.

A nyugdíjrendszerek reformja során számos tagállam az első pilléren belüli csökkentés mellett döntött. A pénzügyi fenntarthatóság fontos ugyan, de a megfelelő jövedelemről való gondoskodást is szem előtt kell tartani. A költségvetés fenntarthatósága és a nyugdíjrendszer megfelelősége nem egymást kizáró célkitűzéseket képvisel, hanem ugyanannak az éremnek a két oldalát jelenti. A valódi fenntarthatóságot nem lehet anélkül elérni, hogy ne gondoskodnánk a nyugdíjak megfelelőségéről. Ha a nyugdíjrendszerek nem megfelelőek, akkor ez alacsonyabb fogyasztáshoz, valamint a keresletcsökkenésen keresztül gazdasági instabilitáshoz és így pénzügyi problémákhoz vezethet. Ezenfelül a szociális biztonságot érintő egyéb állami kiadásokra is nagy nyomás nehezedhet.

II. Feladatok

A fenntartható nyugdíjrendszerért és a megfelelő nyugdíjakért az állam, a szociális partnerek és az egyének megosztva felelősek.

Az első pillér az adófizetők közötti szolidaritáson alapul. A legtöbb esetben állami pillérről beszélhetünk, amelynek a finanszírozása a felosztó-kirovó rendszer segítségével történik.

A második pillérért a munkaadók és a munkavállalók a kormány és a szociális partnerek által

kidolgozott jogi szabályozás keretein belül befizetendő közös járulékokkal együttesen felelősek.

Az illegális munkavállalás felszámolása is fontos szerepet játszik a nyugdíjrendszerek megőrzésében.

Az első és második pillér képezi a megfelelő nyugdíjrendszer alapját. Az előadó ebben a jelentésben megfelelő nyugdíjon azt a minimálnyugdíjat érti, amelyet minden tagállam maga határoz meg.

A harmadik pillér ez egyéni járulékokon alapul.

A nyugdíjrendszerek jövőbeni reformjához elengedhetetlen az első és második pillér összekapcsolása, amelyek a különböző tagállamokban részben fedik egymást, valamint szorosan kapcsolódnak a harmadik pillérhez. Uniós szinten erős, nyílt koordinációs módszerek kell biztosítani, hogy az első pilléren belüli kötelezettségek fenntarthatóak és megfelelőek legyenek, míg a második pillért úgy kell módosítani, hogy a szociális partnerek nagyobb szerephez jussanak. Ezenkívül a harmadik pillérre vonatkozóan körültekintőbben kell szabályozni a nyugdíjalapok fizetőképességét.

III. Hatáskörök

A nyugdíjrendszerek elsődlegesen a tagállamok hatáskörébe tartoznak, azonban például a belső piac működése, a Stabilitási és Növekedési Paktum (SNP) követelményei és az Európa 2020 stratégia szempontjából fontos az uniós szintű koordináció is. Más uniós eszközök – mint például a nyílt koordinációs módszer – az egyes tagállamok részére nyújtanak segítséget.

A nyugdíjkiadásoknak az egyik tagállam államháztartására gyakorolt hatása komoly következményekkel járhat a többi tagállamra nézve is. Ezért az SNP-ben foglaltaknak meg kell jelenniük a nemzeti szakpolitikában, elsősorban az első nyugdíjpillérben. A nyugdíjalapok a pénzügyi piacok elválaszthatatlan részét képezik. A kiegészítő nyugdíjakról (második pillér) szóló irányelv az IORP-irányelv (a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények tevékenységéről és felügyeletéről szóló 2003/41/EK irányelv) hatálya alá esik, amely mind a mai napig csak korlátozott fedezetet tartalmaz a szabályozás hatálya alá eső nyugdíjalapok tekintetében. Mindez egyenlőtlenséghez vezet a szabályozás hatálya alá eső és az oda nem tartozó nyugdíjalapok kezelésében és ellenőrzésében.

A pénzügyi és gazdasági válság egyértelműen rámutatott a nyugdíjalapok uniós szintű felügyeletének fontosságára. Ebben az összefüggésben napirenden van a Szolvencia I. és II. irányelvekben előírt fedezetek és az irányelvek hatékonyságának vizsgálata. Az előadó szilárd meggyőződése, hogy az érintett három irányelv ilyen jellegű felülvizsgálata nem történhet meg a zöld könyvre adott válaszok figyelembevétele nélkül.

IV. Változó munkaerőpiac

A munkaerőpiac rugalmassága és biztonsága közötti egyensúly pozitívan befolyásolja a gazdaság alkalmazkodóképességét, és erősíti az európai szociális modellt. A jelenlegi munkaerőpiacon elengedhetetlen, hogy a munkavállalók könnyen és pénzügyi akadályok nélkül változtathassanak munkahelyet. A munkaadók számára lehetővé kell válnia, hogy az elvárt képességekkel rendelkező, megfelelő személyt alkalmazzák. Ez a munkaerő-piaci

mobilitás akadályainak felszámolása érdekében a nyugdíjrendszerek modernizálását is maga után vonja. Itt jegyzendő meg az is, hogy a munkaerőpiacnak a nyugdíjasok számára is rugalmasnak kell lennie.

A munkaerőpiac rugalmassá tétele és a nők foglalkoztatottsági arányának növekedése miatt a nyugdíjrendszerek – a teljes karriert befutott, átlagos jövedelemmel rendelkező férfiakra alapozott – számításai elavultak, és ezért ezen a téren is modernizációra van szükség. Már csak azért is, mert a polgároknak joguk van a saját nyugdíjukra és a nyugdíjrendszer (elsősorban az első pillér) költségeire vonatkozó helytálló tájékoztatáshoz.

A rugalmas biztonságot célzó rendelkezések kulcsszerepet játszanak a munkában eltöltött idő meghosszabbításában. A munkavállalókat az aktív életszakasz meghosszabbítására kell ösztönözni – például azáltal, hogy megújul a munkaerő-piaci politika, és javulnak a munkakörülmények. Uniós, nemzeti és helyi szinten a politikának az aktív öregkort kell szem előtt tartania.

V. Esélyegyenlőség

A zöld könyv nem fordít külön figyelmet a nők és férfiak közötti esélyegyenlőségre. A férfiakkal összehasonlítva a nőket gyakrabban foglalkoztatják atipikus szerződésekkel. A nők általában kevesebbet keresnek a férfiaknál, és gyakrabban függesztik fel a karrierjüket, hogy gondozási feladatokat lássanak el. Ennek következményeként gyakran alacsonyabb a nyugdíjuk is, így az idősebb nőknél magasabb a szegénység kockázata – többek között azért is, mert hosszabb ideig élnek (még akkor is, ha e téren csökken a nemek közötti különbség). Bizonyos felosztó-kirovó rendszerekben a gondozási időszakot is beszámítják a járulékba. Mindez azonban nem jellemző a kiegészítő nyugdíjrendszerekre. Felmerül az a kérdés is, hogy milyen módon finanszírozandó a szolidaritáson alapuló rendszer.

Az előadó véleménye szerint a szociális biztonság területén alapvetőnek kell lennie a pénzügyi függetlenségnek. Az egyéni nyugdíjjogosultságok gazdasági függetlenséget biztosítanak a nők és a férfiak számára.

A rugalmassá tétel és a nők és férfiak közötti különbségek felszámolásának eléréséhez esetleg megoldást kínálhat az a megvizsgálható lehetőség, hogy a nyugdíjalapokhoz érkező járulékok megfelelőségét azon évek száma alapján ítélik meg, amelyek alatt járulékot kell fizetni az adott nyugdíjjogosultság biztosítása érdekében.

VI. Tájékoztatás

A nyugdíjrendszer és az azzal kapcsolatban a polgároknak nyújtott tájékoztatás átláthatósága nagy jelentőséggel bír a bizalom szempontjából. A megfelelő nyugdíj biztosítása érdekében tudatosítani kell az emberekben a nyugdíjrendszer különböző pillérei által biztosított lehetőségeket. A különböző kockázatokra vonatkozó helytálló információknak is hozzáférhetőknak kell lenniük. A válság felerősítette annak a szükségességét, hogy a szakpolitika formálói a nyugdíjpolitika és a jövőbeni nyugdíjjövedelmek átláthatóvá tétele által stabilitást biztosítsanak. A polgárok csak ekkor tudnak a nyugellátásukra vonatkozóan megfontolt döntéseket hozni.

Az előadó ebben az összefüggésben döntő fontosságúnak tartja, hogy a polgároknak

tudatosuljon, hogy minél hamarabb el kell kezdeniük a nyugdíj-előtakarékosságot (pénzügyi képzés).

26.1.2011

VÉLEMÉNY A GAZDASÁGI ÉS MONETÁRIS BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL

a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság részére

„A megfelelő, fenntartható és biztonságos európai nyugdíjrendszerek felé” című zöld könyvről
(2010/2239(INI))

A vélemény előadója(*): George Sabin Cutaş

(*) Társbizottsági eljárás – az eljárási szabályzat 50. cikke

JAVASLATOK

A Gazdasági és Monetáris Bizottság felkéri a Foglalkoztatási és Szociális Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

NYUGDÍJKERET

1. üdvözli „A megfelelő, fenntartható és biztonságos nyugdíjrendszerek felé” című zöld könyv megjelenését; elismeri, hogy létfontosságú az európai nyugdíjrendszerek jövőjéről szóló széles körű vita, amelynek figyelembe kell vennie a jelenlegi gazdasági és demográfiai helyzetet, az egységes piac megvalósítását, a gazdasági kormányzás reformját, valamint a közelmúltban kialakított európai felügyeleti rendszert;
2. megjegyzi, hogy mind az átfogó gazdaságpolitikai iránymutatások, mind a stabilitási és növekedési egyezmény hivatkozik korral összefüggő állami kiadásokra; úgy véli, hogy a közvetlen állami nyugdíjkötelezettségeknek az államadósság és a költségvetési hiány kiszámításakor történő pontos figyelembevétele a fenntarthatóság számos feltétele közül az egyik; sürgeti, hogy a gazdasági kormányzás reformja során megfelelő módon vegyék figyelembe ezt a szempontot, azáltal hogy biztosítják a nyugdíjrendszerek különböző pilléreinek megfelelő kezelését és azok fenntarthatóságára összpontosítanak;
3. tudomásul veszi a Bizottság kijelentését, mely szerint „ez a zöld könyv nem vonja kétségbe sem a tagállamok hatáskörét a nyugdíjakat illetően, sem pedig a szociális partnerek szerepét, és azt sem kívánja sugallni, hogy létezik egyetlen ideális, valamennyi

fél számára megfelelő nyugdíjrendszermodell” (a zöld könyv 2. oldala, 5. bekezdés); úgy véli, hogy a tagállamok feladata, hogy ahol szükséges, levonják a következtetéseket, tekintve, hogy ebben az ügyben a szubszidiaritás elve alkalmazandó;

4. hangsúlyozza, hogy hosszú távon a jólét és a nyugdíjak biztosítása érdekében létfontosságú a fenntartható gazdasági növekedés;
5. hangsúlyozza, hogy a felosztó-kirovó rendszerek bizonyították szilárdságukat és megbízhatóságukat a pénzügyi és a gazdasági válság során;
6. hangsúlyozza, hogy számos tagállam szembesül komoly kihívásokkal arra vonatkozóan, hogy az állampolgárok elvárásainak megfelelően hogyan garantálhatják a nyugdíjakat;
7. hangsúlyozza, hogy a nyugdíjak és a nyugdíjrendszerek kétségkívül a tagállamok kizárólagos hatáskörébe, felelősségi körébe és döntéshozatali jogkörébe tartoznak; felszólítja a Bizottságot, hogy egyértelműen biztosítsa e szakpolitikai területen a szubszidiaritás elvének szigorú betartását;
8. úgy véli, hogy lehetetlen és a kívánttal ellentétes hatással jár egy egységes európai szintű nyugdíjkorhatár megállapítása, tekintettel arra, hogy ez a korhatár nagyban függ az egyes tagállamokban uralkodó sajátos körülményektől; ehelyett hangsúlyozza, hogy hatékony intézkedéseket kell fogantatni a számos tagállamban rohamosan növekvő munkanélküliség leküzdésére;
9. tekintettel arra, hogy a fenntartható és jól működő nyugdíjrendszer kiemelkedően fontos mind a polgárok, mind az államháztartás stabilitása érdekében, sürgeti a Bizottságot és a Tanácsot, hogy biztosítsák, hogy a nyugdíjreformok költségeit továbbra is vegyék figyelembe annak értékelésekor, hogy egy tagállam ellen elindítsák-e a túlzott hiány esetén követendő eljárást, és javasolja, hogy ne csupán egy adott típusú nyugdíjreformra, hanem inkább a finanszírozási rendszer fenntarthatóságára összpontosítsanak; sajnálatosnak tartja, hogy egyes tagállamok a költségvetési hiányuk csökkentése érdekében visszavonták vagy vissza készülnek vonni az elmúlt években végrehajtott nyugdíjreformjaikat; megjegyzi, hogy a nyugdíjak rendszerszintű reformja jelentős átalakítási költségekkel jár, amelyeket az államadósság és a költségvetési hiány számításakor figyelembe kell venni;
10. hangsúlyozza, hogy az államháztartás fenntarthatóságának érdekében az értékelésnek tartalmaznia kell mind az állam, mind a magánszektor teljes adósságát; rámutat arra, hogy a nyugdíj-megtakarítások többet jelentenek, mint pusztán a nyugdíjakra elkülönített megtakarításokat; kéri, hogy az államháztartás hosszú távú fenntarthatósága érdekében a nem tökefedeztetű állami nyugdíjakra vonatkozó közvetlen kötelezettségek teljes skáláját tegyék átláthatóvá és egyértelmű módon tegyék közzé;
11. javasolja, hogy a belső piac működésének javítása és a munkavállalók mobilitásának elősegítése érdekében a tagállamok politikáikban hatékonyabb módon hajtsák végre a hatályos uniós jogszabályokat; hangsúlyozza, hogy a belső és határokon átnyúló mobilitás előtti akadályokat meg kell szüntetni; továbbra is szorgalmazza, hogy a munkavállalók mobilitásának elősegítése a nyugdíjak mind a munkaadók, mind az országok közötti hordozhatóvá tétele révén kulcsfontosságú a polgárok bizalmának

növeléséhez;

12. megjegyzi, hogy a népesség elöregedése és a pénzügyi és gazdasági válság gyakori nyugdíjreformokat tesznek szükségessé; kijelenti egyúttal, hogy nagyon fontos annak biztosítása, hogy mindenki megfelelő szintű nyugellátásban részesüljön; hangsúlyozza, hogy a megfelelő nyugdíjszínvonal elérése érdekében a rendszernek biztonságosnak és fenntarthatónak kell lennie, és hogy a reformok köre nem korlátozódhat a járulékfizetés időszakának meghosszabbítására; e tekintetben úgy véli, hogy a szubszidiaritás elvének megfelelően a tagállamoknak kell dönteniük a nyugellátás megfelelő rendszeréről és szintjéről;
13. megjegyzi, hogy egyes tagállamokban fokozottabb átláthatóságra és a vagyonkezelési – és különösen a magán-nyugdíjbiztosítók beruházásainak valamennyi formája esetében kiszabott – díjak közzétételére van szükség; felhívja a figyelmet továbbá az ilyen díjak generációk közötti hatására, mivel a fiatalabb generációkra megnövekedett pénzügyi terhek nehezedhetnek;
14. elismeri, hogy nem létezik tökéletes nyugdíjrendszer, továbbá a különböző tagállamokban eltérőek a nyugdíjrendszerek és a gazdasági körülmények, de meggyőződése, hogy az állami, ágazati és magánrendszert, valamint a tőkefedezeti és nem tőkefedezeti rendszert tartalmazó többpilléres kiegyensúlyozott modellt kellene kialakítani; megjegyzi azonban, hogy egy kiegyensúlyozott többpilléres rendszer kialakításának felelőssége a tagállamokat terheli; véleménye szerint az elöregedő lakosságot sújtó szegénység növekedésének megakadályozása érdekében minden tagállamnak meg kellene határoznia egy, a nyugállományba vonulás utáni minimális céljövedelmi szintet;
15. megjegyzi, hogy a többpilléres rendszer jelenlegi terminológiája nem felel meg a valóságnak minden tagállamban; ezért felhívja a Bizottságot, hogy tegye meg a szükséges erőfeszítéseket a tagállami nyugdíjrendszerek tipológiájának, valamint a rendszerek összehasonlíthatóságát lehetővé tevő fogalommeghatározásoknak a kialakításához, ami nagymértékben javítaná a szakpolitikák európai szintű összehangolását;
16. megjegyzi, hogy a járulékalapú rendszerek terjedését és az ellátásalapú rendszerek visszaszorulását mutató trend van kibontakozóban; megjegyzi, hogy ennek következtében a nyugdíjszolgáltatók áthárítják a befektetések kockázatát a nyugdíjalapba befizetőkre; hangsúlyozza, hogy nyugdíjalapba befizetőket megfelelő időben tájékoztatni kell az általuk viselt kockázatról; sürgeti a tagállamokat, hogy biztosítsák a munkáltatók fokozottabb kötelezettségvállalását a nyugdíjas munkavállalók jövedelembiztonságához történő hozzájárulás mellett;
17. megjegyzi, hogy bár a különböző tagállamokban nyugdíjtermékek széles skálája áll rendelkezésre, ezekhez nem minden európai polgár fér hozzá; úgy véli, hogy az európai polgároknak maximális hozzáférést kell biztosítani a nyugdíjjogosultságok megszerzésének számos módjához, és elismeri a jelenlegi nyugdíjtermékekhez történő hozzáférés javításának szükségességét;
18. megjegyzi, hogy jelentős mértékben csökkentheti az egyének nyugdíjai közötti különbségeket, ha a polgárokat ösztönzi arra, hogy fiatal korban kezdjék el a

megtakarítást, és üdvözli a például a nyugdíj-webportálokkal kapcsolatos bevált gyakorlatok tagállamok közötti megosztását;

19. megjegyzi, hogy a tagállamokban eltérő jövedelmi és társadalombiztosítási szintek nem tesznek lehetővé és indokolttá egy uniós szinten egységes minimális nyugdíjszintet;
20. tudomásul veszi a hozzájárulást, amit a hosszabb aktív időszakokkal el lehet érni, ugyanakkor elismeri, hogy a munkavállalók általában nem dolgoznak addig az életkorig, amikortól teljes nyugellátásra lennének jogosultak; megjegyzi, hogy ahogy a leginkább megterhelő foglalkozási kategóriákban dolgozó munkavállalókra jellemzőbb, hogy másoknál hamarabb mennek nyugdíjba; úgy véli, hogy a demográfiai folyamatok és a nyugdíjak finanszírozhatóságának biztosítása miatt elkerülhetetlen, hogy hosszú távon magasabb legyen a foglalkoztatottság; hangsúlyozza, hogy a fenntarthatóság elérése érdekében kitűzött egyik prioritás az, hogy az emberek megkülönböztetésmentesen legyenek képesek dolgozni a nyugdíjkorhatár eléréséig, megfelelő foglalkoztatás- és szociálpolitikák végrehajtása – például a karkedvezményes nyugdíjba vonulás megnehezítése, pénzügyi ösztönzők bevezetése és az élethosszig tartó tanulás és megfelelő egészségügyi ellátás biztosítása – révén;
21. úgy véli, hogy a magasabb szintű foglalkoztatás előfeltétele a magas gazdasági növekedés, amely így biztosítja az állami nyugdíjrendszerek pénzügyi megalapozottságát; megjegyzi ezért, hogy az EU-nak a magas és fenntartható gazdasági növekedés és a magasabb arányú foglalkoztatás megvalósításának módjaira kellene összpontosítania; e tekintetben felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a rugalmas biztonság elveinek figyelembevétele érdekében segítsék elő a munkaerő-piaci reformokat, korszerűsítsék a szociális védelmi rendszereket és alakítsanak ki a munkahelyteremést elősegítő környezetet a vállalatok számára;
22. úgy véli, hogy a nyugdíjkorhatár meghatározása olyan kérdés, amellyel a szubszidiaritás elvével összhangban kell foglalkozni, számolva az eltérő nemzeti, demográfiai és munkaerő-piaci helyzettel és figyelembe véve többek között a várható életkort, valamint az egészségügyi és a munkakörülményeket; véleménye szerint ugyanakkor a tagállamoknak össze kellene hangolniuk nyugdíjpolitikai stratégiáikat, a nyílt koordinációs módszer alkalmazásával; támogatja a polgárokkal való világos kommunikáció politikáját annak biztosítása érdekében, hogy az emberek teljes mértékben tisztában legyenek várható nyugdíjuk mértékével;
23. kéri, hogy a Bizottság készítsen tanulmányt a munkavállalók határokon átnyúló mobilitásának mértékéről;
24. felszólít annak megvizsgálására, hogy a – például Luxemburgban és Németországban a második pillért fizetéseképtelenség esetén megvédő – nyugdíjgarancia-egyesületek létrehozása fedezeti mechanizmusként vagy bevált gyakorlatként javasolható-e más tagállamok számára;
25. úgy véli, hogy tekintettel a második pilléres rendszerek rendkívül eltérő jellegére és összetettségére, meg kell határozni a munkavállalók által finanszírozott foglalkoztatási nyugdíjak Uniós-zerthe történő hordozhatóságának alapvető feltételeit;

A FOGLALKOZTATÓI NYUGELLÁTÁSRÓL SZÓLÓ (IORP) IRÁNYELV

26. megjegyzi, hogy az IORP-irányelv tagállami végrehajtását általában elhalasztották; felhívja a Bizottságot, hogy szükség esetén lépjen fel a tagállamok ellen az IORP-irányelv pontos és kellő időben történő végrehajtásának biztosítása érdekében;
27. egyetért azzal, hogy célul azt kell kitűzni, hogy a befizető vállalkozások számára ésszerű költségek mellett, és fenntartható nyugdíjrendszer keretében nagy biztonságot lehessen nyújtani a jövő nyugdíjasai számára;
28. megjegyzi, hogy az IORP-irányelv 15. cikkének (6) bekezdése a technikai rendelkezések kiszámítása kapcsán megállapítja, hogy „a Bizottság javaslatot tesz olyan intézkedésekre, melyek szükségesek a kamatlábak eltérő szintje miatt kialakuló esetleges torzulások megelőzéséhez, illetve a nyugdíjkonstrukció ellátottai és tagjai érdekeinek védelméhez”;
29. rámutat arra, hogy az Unión belül a határokon átlépő munkavállalók továbbra is jelentős hátrányokat szenvednek a kiegészítő nyugdíjrendszerek vonatkozásában, hiszen foglalkoztatói nyugdíjuk elaprózódhat és elveszíthetik a nemzeti foglalkoztatóinyugdíj-rendszerekhez kapcsolódó adózási és társadalombiztosítási előnyeiket;
30. emlékeztet rá, hogy az IORP-irányelv kimondja, hogy „a Közösségben a gazdasági növekedés és munkahelyteremtés szempontjából alapvető fontosságú a pénzügyi szolgáltatások valóságos belső piaca” és hogy „ez az irányelv jelenti tehát az első lépést a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények európai szinten megszervezett belső piacához vezető úton”;
31. felhívja a Bizottságot, hogy az IORP-irányelv felülvizsgálata előtt készítsen hatástanulmányt, és vegye figyelembe a járulékalapú rendszerek terjedését és a tőkefedezeti rendszerek visszaszorulását mutató tendenciákat;

MOBILITÁS ÉS TRANSZFEREK

32. hangsúlyozza, hogy a személyek szabad mozgása az európai polgárok alapvető joga; hangsúlyozza, hogy a munkaerő-piaci mobilitás jelentősége egyre nő az Európai Unióban, valamint az ilyen mobilitásra való igény is; úgy véli, hogy minimalizálni kell a munkaerő mobilitásának az egyéni nyugdíjjogosultságokra gyakorolt negatív hatását; megjegyzi, hogy a társadalombiztosítási rendszerek összehangolásáról szóló 883/2004/EK rendelet szabályozza a mobilitást az első pillér vonatkozásában; megjegyzi, hogy a második pillér esetében még nem létezik ilyen keret; megjegyzi, hogy már számos kísérlet történt az európai jogszabályokban tátongó ezen új betöltésére; arra buzdítja a Bizottságot, hogy a lehető leggyorsabban találjon megoldást erre az alapvető problémára;
33. üdvözli, hogy egyes tagállamok nyugdíj-nyomonkövetési rendszereket működtetnek, amelyek révén az emberek az adott tagállamban nyomon tudják követni különböző forrásokból származó nyugdíjjogosultságukat; hasonló rendszerek kialakítására buzdítja a többi tagállamot is; úgy véli, hogy végső soron hasznos lenne uniós szinten összekapcsolni egymással az ilyen nemzeti nyugdíj-nyomonkövetési rendszereket, ezzel is előmozdítva a munkavállalók mobilitását;

AZ UNIÓS JOGSZABÁLYOK FELÜLVIZSGÁLATA

34. megjegyzi, hogy miközben a nyugdíjhoz kapcsolódó jogok átvihetők az Európai Unióban, az európai jogszabályok rendkívül töredezettek; felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg, hogy a jobb szabályozás részeként nem lenne-e célszerű racionalizálni e szabályozási keretet;

TŐKEKÖVETELMÉNYEK

35. úgy véli, hogy a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények számára előírt fizetőképességre vonatkozó javaslatoknak el kell ismerniük a nyugdíjak jellegzetességeit, szem előtt tartva, hogy a biztosítási ágazat kockázatai eltérnek a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények kockázataitól, különös tekintettel a nyugdíjjogosultságok feltételelességére, a nyugdíjportfóliók időtartamára és arra, hogy a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények homogén termékportfóliót működtető különleges célú eszközök; hangsúlyozza, hogy egy ilyen rendszer legfőbb célja az, hogy a jelenlegi és jövőbeli nyugdíjasok számára fokozott védelmet nyújtson; hiszi, hogy ezen javaslatok hatását mindenre kiterjedően fel kell mérni, különösen a további kiadások és adminisztrációs terhek számszerű meghatározása céljából; úgy véli, hogy a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények számára előírt fizetőképességi szabályok bármilyen felülvizsgálatát a jelenlegi IORP-irányelv keretében kell elvégezni;
36. a bizottsági zöld könyv megállapításaiival összhangban hangsúlyozza, hogy az IORP-irányelv a Szolvencia I. minimális harmonizálási megközelítésére alapul, miközben a közeljövőben a biztosítási vállalkozások a kockázatalapú Szolvencia II-rendszert fogják alkalmazni foglalkoztatói nyugdíjakkal kapcsolatos tevékenységük során is;
37. hangsúlyozza, hogy a pénzpiacok csak bizalmi légkörben működhetnek hatékonyan, és úgy véli, hogy a bizalom szilárd prudenciális szabályokat követel meg a pénzintézetek vonatkozásában és ez alól a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények sem lehetnek kivételek;
38. úgy véli, hogy a különböző pénzügyi szolgáltatásokat végző intézményekre vonatkozó prudenciális rendszerek összhangjának biztosítása érdekében az „egyforma kockázat–egyforma szabályok–egyforma tőke” elvét kell alkalmazni, figyelembe véve az egyes nyugdíjtermékek vagy -rendszerek jellemzőit;
39. hangsúlyozza, hogy a magánszemélyeknek joguk van a tájékozódáshoz arról, hogy a nyugdíjalapok milyen országokban, ágazatokban és termékekbe fektetik be eszközeiket;
40. úgy véli, hogy a Szolvencia II. minőségre vonatkozó elemei értékes kiindulópontot jelentenek a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények minőségi felügyeletének javításához; megjegyzi, hogy ez különösen vonatkozik a helyes kockázatkezeléssel kapcsolatos előírásokra;
41. felhívja a Bizottságot, hogy készítsen javaslatokat a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények fizetőképességi rendszerére vonatkozó döntéshozatalra, és különösen – a zöld könyvben is kinyilvánított szándékával összhangban – a lehető leghamarabb végezzen hatástanulmányt egy Szolvencia II-típusú fizetőképességi rendszer

alkalmazásáról;

42. megjegyzi, hogy a nyugdíjalapokat – beleértve a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményeket – továbbra is önálló pénzügyi intézményekként szabályozzák és felügyelik, jóllehet e tevékenységeket a gyakorlatban konglomerátumok végzik;
43. hangsúlyozza, hogy egy új jogszabályra vagy egy jelenlegi jogszabály módosítására irányuló javaslatokat alapos hatásvizsgálati folyamatnak kell megelőznie;
44. hangsúlyozza, hogy az újonnan létrejött európai ellenőrző hatóságnak (Európai Biztosítás- és Foglalkoztatónyugdíj-felügyeleti Hatóság, EIOPA) teljes mértékben ki kell használnia hatáskörét és fontos szerepet kellene játszania az IORP-irányelv felülvizsgálatát előkészítő folyamatban, illetve a jogi rendelkezések – például a fizetőképességi rendszerre vonatkozó technikai standardok tervezete, iránymutatások és ajánlások – kidolgozásában; emlékeztet arra, hogy az IORP-irányelvet nem kellene alkalmazni az első pillérbe tartozó állami nyugdíjakra és a foglalkoztatáshoz kapcsolódó nyugdíjrendszerekre;
45. úgy véli, hogy ahogyan a Szolvencia II. lehetővé teszi valamennyi biztosítási ágazatban működő társaság számára a 27 tagállam nemzeti jogszabályainak való megfelelést a polgári, az adózási vagy a szerződésjog területén, úgy a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményekre vonatkozó fizetőképességi szabályok kialakításának – amely egyértelműen európai uniós hatáskör – is figyelembe kell vennie a tagállamok által a szubszidiaritás elve alapján kialakított valamennyi, a foglalkoztatói nyugdíjakra vonatkozó, szociális és munkaügyi jogszabályt;
46. úgy véli, hogy az átláthatóság és az elszámoltathatóság növelése érdekében a nyugdíjalapoknak be kellene vonniuk irányítótestületeikbe a társadalmi partnerek és a jogosultak képviselőit is;

FIZETÉSKÉPTELENSÉG

47. tudomásul veszi a fizetéseképtelenségről szóló irányelv végrehajtása és alkalmazása terén tapasztalt nagyfokú változatosságot; megjegyzi, hogy bár a vonatkozó jogi rendelkezések nagyjából megfelelőek, előfordulhat, hogy az eredmény nem kielégítő, és így az irányelv célkitűzésével ellentétes; utal a Bizottság ama következtetéseire, hogy az irányelv 8. cikke szerinti kötelezettségek végrehajtásának bizonyos eseteiben felvethető, hogy ezen intézkedések némelyike milyen mértékben megfelelő az alkalmazottak és a nyugdíjasok érdekeinek a munkaadó fizetéseképtelensége esetén történő védelmére, továbbá hogy számos kérdést napirendre kell tűzni;
48. sürgeti a Bizottságot, hogy szorosan kövesse nyomon ezen irányelv végrehajtását; indokolt esetben lépjen fel a tagállamok ellen; és az irányelv felülvizsgálatakor vegye figyelembe a munkaadónak a munkavállalóival vagy a nyugdíjalapjával szembeni pénzügyi kötelezettségeit érintő konkrét helyzetet;
49. hangsúlyozza, hogy a nyugdíjalapokra, vonatkozó tőkekövetelmény-rendszerrel kapcsolatos kérdés kezelése szorosan kapcsolódik a fizetéseképtelenségről szóló irányelv 8. cikkéhez kapcsolódó kérdések megfelelő rendezéséhez;

50. úgy véli, hogy meg kell erősíteni a munkaadók fizetésképtelenségére vonatkozó uniós jogszabályokat ahhoz, hogy valamennyi munkavállaló megtakarítása egyforma védelmet élvezhessen, tekintet nélkül a munkaadójuk által alkalmazott nyugdíjrendszer természetére;

TÁJÉKOZTATÁS

51. felismeri, hogy az alkalmazottak és a magánszemélyek nyugdíjjal kapcsolatos ismeretei igen korlátozottak; álláspontja szerint az alkalmazottakat és a magánszemélyeket megfelelőbben kellene tájékoztatni az egyes pillérek alatt felhalmozott nyugdíjjogosultságaikról, az ezekre vonatkozó feltételekről, e jogosultságok biztonságáról és hordozhatóságáról, valamint a célként meghatározott szint eléréséhez szükséges további megtakarítások lehetséges szükségességéről, továbbá a nyugdíjalapok bármelyik szintjének vagyonneveléséhez kapcsolódó díjakról;
52. megjegyzi, hogy számos tagállamban széles választék áll rendelkezésre a második és harmadik pillérben; hangsúlyozza, hogy a nyugdíjválasztás igen összetett kérdés a munkavállalók és magánszemélyek számára; véleménye szerint rendelkezésre kell állniuk alapértelmezett lehetőségeknek, valamint az alapértelmezett lehetőség és az alternatívák közti különbségekre vonatkozó megfelelő információknak;
53. úgy véli, hogy a munkavállalókat tájékoztatni kell a kiegészítő nyugdíjra vonatkozó szerződések megkötéséhez kapcsolódó költségekről, díjakról és kockázatokról;

POLITIKAI KOORDINÁCIÓ

54. emlékeztet rá, hogy a nyugdíjak kérdését José Manuel Barroso, a Bizottság elnöke első elnöki ciklusában kiemelt fontosságú témaként jelölte meg; álláspontja szerint egységes és átfogó megközelítésre van szükség; üdvözlöi a zöld könyvet, amely az első lépés egy ilyen megközelítés felé; várakozással tekint a jövőbeli konkrét jogalkotási javaslatok elé; rámutat, hogy minden konkrét jogalkotási javaslatnak kellőképpen figyelembe kell vennie a szubszidiaritás elvét;
55. sürgeti a Bizottságot, hogy fontolja meg egy nyugdíjak kérdésével foglalkozó különleges munkacsoport létrehozását, amelyben a nyugdíjügyekben érintett valamennyi főigazgatóság részt vesz;
56. úgy véli, hogy hasznos lenne egy, az összes nyugdíjpillért lefedő és minden érdekelt számára nyitott európai nyugdíjplatform létrehozása; úgy véli, hogy az átfedések elkerülése érdekében számolni kell a kiegészítő nyugdíjakkal foglalkozó meglévő tanácsadó bizottsággal (Nyugdíjfórum);
57. hangsúlyozza a nyílt koordinációs módszer jelentőségét a politikai koordináció során; arra buzdítja a tagállamokat, hogy fokozzák az egymás közötti és az uniós szintű együttműködést;
58. úgy véli, hogy az európai intézményeknek példát kellene mutatniuk a megfelelő és fenntartható nyugdíjak megállapításában; megjegyzi, hogy az európai intézmények nyugdíjrendszerének utolsó teljes felülvizsgálatára 2004-ben került sor, ezért kéri a

Bizottságot, hogy kezdje meg a jelenlegi eljárások és rendelkezések részletes felülvizsgálatát, és 2011 júniusáig nyújtson be részletes jelentést a Parlamentnek.

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	25.1.2011
A zárószavazás eredménye	+ : 35 - : 6 0 : 4
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Burkhard Balz, Sharon Bowles, Udo Bullmann, Pascal Canfin, Nikolaos Chountis, George Sabin Cutaş, Rachida Dati, Leonardo Domenici, Derk Jan Eppink, Diogo Feio, Markus Ferber, Elisa Ferreira, Vicky Ford, Ildikó Gáll-Pelcz, José Manuel García-Margallo y Marfil, Jean-Paul Gauzès, Sven Giegold, Sylvie Goulard, Liem Hoang Ngoc, Gunnar Hökmark, Othmar Karas, Wolf Klinz, Jürgen Klute, Philippe Lamberts, Werner Langen, Astrid Lulling, Hans-Peter Martin, Arlene McCarthy, Sławomir Witold Nitras, Ivari Padar, Anni Podimata, Antolín Sánchez Presedo, Olle Schmidt, Edward Scicluna, Peter Simon, Peter Skinner, Theodor Dumitru Stolojan, Ivo Strejček, Kay Swinburne, Ramon Tremosa i Balcells
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Sophie Auconie, Sari Essayah, Danuta Jazłowiecka, Thomas Mann, Gay Mitchell

26.1.2011

VÉLEMÉNY A BELSŐ PIACI ÉS FOGYASZTÓVÉDELMI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL

a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság részére

„A megfelelő, fenntartható és biztonságos európai nyugdíjrendszerek felé” című zöld könyvről

(2010/2239(INI))

A vélemény előadója: Cornelis de Jong

JAVASLATOK

A Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság felhívja a Foglalkoztatási és Szociális Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

Általános megállapítások

1. hangsúlyozza, hogy a nyugdíjaknak gazdaságilag életképesnek kell lenniük, biztosítva mindenki számára a tisztességes nyugdíjjogosultságot és nyugdíjat, továbbá figyelembe kell venniük a munkahelyi körülmények és pályafutások különbözőségét;
2. hangsúlyozza a szolidaritásalapú első pillérbe tartozó nyugdíjakat, amelyek az európai szociális modell központi elemét képezik és amelyektől a legtöbb európai polgár függ – köztük a legsebezhetőbbek, például a munkaerőpiacon kívül rekedtek; felhívja a tagállamokat, hogy gondoskodjanak arról, hogy az első pillérbe tartozó nyugdíjak a szegénységi küszöb felett legyenek;
3. megerősíti, hogy a tagállamok között a nyugdíjbiztosítási rendszerek finanszírozása terén fennálló különbségek ellenére továbbra is elmondható, hogy a nyugdíjbiztosítás alapját a járulékfizetési és újraelosztási mechanizmusok képezik;
4. felkéri a tagállamokat, hogy szenteljenek figyelmet e mechanizmusok pénzügyi fenntarthatóságának, illetve az első és második pillérhez tartozó rendszerek életképességének; hangsúlyozza, hogy a költségvetéssel szembeni jövőbeli finanszírozási

követelmények tekintetében a tagállami nyugdíjrendszerek felülvizsgálata és átalakítása során figyelembe kell venni a tagállamokat jelenleg terhelő költségvetési és demográfiai problémákat, valamint a népesség elöregedését, a női munkaerő növekedését, a családi struktúrák megváltozását és az atipikus foglalkoztatást; kiemeli, hogy az euróövezeten belüli tagállamok oly módon is közösséget alkotnak, hogy a nyugdíjkötelezettségek teljesítése határon átnyúló hatással lehet;

5. kiemeli, hogy a hagyományok, a gazdasági és demográfiai helyzet és a munkaerő-piaci jellemzők tagállamonként eltérőek, és hogy tiszteletben kell tartani a szubszidiaritás és a szolidaritás elvét, mely szerint nyugdíjrendszereik szervezeti felépítése tekintetében a teljes felelősség a tagállamokat terheli;
6. meggyőződése, hogy a nyugdíjreformokat átlátható módon kell végrehajtani, és azoknak garantálniuk kell a nyugdíjrendszerek stabilitását, fenntarthatóságát és megfizethetőségét, továbbá azt, hogy e rendszerek megfelelően kezelni tudják a jövőbeli demográfiai és társadalmi-gazdasági kihívásokat;
7. meggyőződése, hogy a járulékfizető munkavállalók mobilitása – amelyre az Uniónak és a belső piacnak egyre nagyobb szüksége lenne – megkívánja a különböző nemzeti nyugdíjbiztosító rendszerekben felhalmozott nyugdíjjogosultságok teljes körű hordozhatóságát, függetlenül attól, hogy az adott nemzeti rendszerek egy felosztó-kirovó rendszerre vagy a magánpénztári befizetésekre alapultak;
8. rámutat, hogy a nyugdíjas és az aktív népesség arányának változása meggyengítette a szolidaritási elven működő felosztó-kirovó nyugdíjrendszereket;
9. rámutat, hogy a nyugdíjrendszerek különböző pillérei kiegészítik egymást és függenek egymástól;

A fogyasztók jogai

10. megjegyzi, hogy számos nyugdíjrendszer esetében hiányzik az összegekre és a nyugdíj jövőben várható mértékére vonatkozó átláthatóság, adott esetben mind a szerződéskötést megelőző fázisban, mind pedig a nyugdíjmegállapodás megkötésekor; hangsúlyozza, hogy az átláthatóság hiánya különösen problematikus a magánnyugdíjpénztárak esetében, mivel a polgároknak itt megbízható információkkal kell rendelkezniük a vállalt kockázatokkal, a vonatkozó költségekkel és a nyugdíj várható mértékével kapcsolatban;
11. sürgeti a tagállamokat, hogy a „legjobb gyakorlatok” megközelítés révén oldják meg a nyugdíjra vonatkozó átláthatósági problémákat; felkér a nyugdíjrendszerek szigorúbb szabályozására és felügyeletére, figyelembe véve ugyanakkor a nyitott koordinációs módszert, amelyre szükség van a polgárok jogai és érdekei védelmének érdekében, mivel az állampolgárok nagy százalékának megélhetése nagyrészt a nyugdíjtól függ;
12. hangsúlyozza a polgárok nyugdíjjogosultságaikkal kapcsolatos megfelelő tájékoztatásának fontosságát, különös tekintettel a mobilitás jegyében több országban munkát vállaló polgárok jogosultságaira;
13. kéri a Bizottságot, hogy terjesszen elő konkrét javaslatokat a nyugdíjrendszerekkel

kapcsolatos átláthatóság növelésére;

14. hangsúlyozza a pénzügyi ismeretek fiataloktól kezdődő alapos oktatásának fontosságát;
15. kéri a tagállamokat, hogy javítsák a kkv-k, különösen a mikrovállalkozások és az egyéni szolgáltatók (például a szabadúszók) nyugdíjalapokhoz való megfelelő hozzáférését;
16. üdvözli a különböző forrásokból származó nyugdíjjogosultságok esetében valamennyi tagállamban létrehozott nemzeti nyomon követési rendszereket, és kéri a Bizottságot, hogy terjesszen elő javaslatokat egy európai nyomon követési rendszerre;
17. megállapítja, hogy az EU-nak nemcsak a migráns munkavállalók nyugdíjjogosultságainak javításáról kell gondoskodnia, hanem biztosítania kell azt is, hogy megbízható adatok álljanak rendelkezésükre a külföldi munkavállalással kapcsolatos megalapozott döntés meghozatalához; szorgalmazza, hogy a magánszemélyek legyenek jogosultak tájékoztatásra arról, hogy a nyugdíjalapok milyen országokban, ágazatokban és termékekbe fektetik be eszközeiket;
18. kéri azokat a tagállamokat, amelyek még nem készítettek konkrét terveket nyugdíjrendszereik megerősítésére, és ezen belül könnyen számszerűsíthető és határidőkhöz kötött fejlődési szintekre és célokra vonatkozóan, hogy ezt sürgősen tegyék meg, hogy a fogyasztók és a polgárok pontos képet kaphassanak jövőbeli nyugdíjuk összetételéről;

Határokon átnyúló jogok

19. hangsúlyozza, hogy az Unió belső piacával kapcsolatos állampolgári elvárások kielégítése érdekében ideális esetben valamennyi nyugdíjjogosultságnak hordozhatónak kellene lennie az EU-n belül; rámutat, hogy bár léteznek a kötelező és a foglalkoztatói nyugdíj hordozhatóságát biztosító jogszabályok, de a hordozhatóság további javítása szükséges, és a második pillérrel kapcsolatban még semmilyen intézkedés nem történt;
20. hangsúlyozza, hogy a belső piacon foglalkoztatott munkavállalók határokon átnyúló mobilitásának javítása érdekében fel kell számolni az első két pillérbe tartozó nyugdíjjogosultságok átvitelét megnehezítő akadályokat; kéri a Bizottságot, hogy a tagállamokkal együttműködve nyújtson kimerítőbb tájékoztatást a nyugdíjjogosultságok átvitelével, az alkalmazandó munkajogi rendelkezésekkel, a biztosítási jogokkal és a munkavállalói jogokkal kapcsolatban egyaránt;
21. kéri a Bizottságot, hogy alaposan vizsgálja meg a hordozhatóság útjában álló akadályokat; úgy véli, hogy a mobilitás előtt álló akadályok elhárítására irányuló intézkedéseknek minden tagállamban, valamennyi foglalkoztatáshoz kötött nyugdíjrendszerre vonatkozniuk kell, függetlenül attól, hogy e rendszerek hogyan épülnek bele a nemzeti pillérszerkezetekbe; kéri a Bizottságot, hogy határozzon meg olyan általános elveket, melyeket kellő rugalmasságuk folytán a tagállamok könnyen átültethetnek a saját (jog)rendszereikbe;
22. ezért úgy véli, hogy mivel az Európai Uniónak és a tagállamoknak egyaránt érdekében áll a munkavállalói mobilitás növelése, a belső és határokon átnyúló mobilitás előtt álló

akadályokat el kell hárítani, és meg kell oldani az olyan problémákat, mint az átvitel lehetőségének hiánya, a nyugdíjjogosultság megszerzéséhez szükséges időszak túlzott hossza, a nyugvó jogosultságok fenntartása, a csökkentés tilalma, valamint az adózási szabályok és az aktuáriusi elvek különbözősége;

23. kéri a Bizottságot, hogy pontosítson bizonyos meghatározásokat a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményekről szóló irányelvben, különösen a határokon átnyúló tevékenység fogalmát, figyelembe véve, hogy a nyugdíjalap meghatározása tagállamonként eltérő;
24. elismeri, hogy a határokon át nyújtott (harmadik pillérbeli) egyéni nyugdíjbiztosítások – például az életbiztosítások – esetében az akadályok továbbra is fennállnak; javaslatokat kér a Bizottságtól ezek elhárítására, valamint e tevékenységek szabályozásának keretére.

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	26.1.2011
A zárószavazás eredménye	+: 34 -: 3 0: 1
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Pablo Arias Echeverría, Cristian Silviu Buşoi, Lara Comi, Anna Maria Corazza Bildt, António Fernando Correia De Campos, Jürgen Creutzmann, Christian Engström, Evelyne Gebhardt, Louis Grech, Małgorzata Handzlik, Malcolm Harbour, Iliana Ivanova, Sandra Kalniete, Eija-Riitta Korhola, Edvard Kožušník, Kurt Lechner, Toine Manders, Hans-Peter Mayer, Gianni Pittella, Mitro Repo, Zuzana Roithová, Heide Rühle, Matteo Salvini, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Laurence J.A.J. Stassen, Catherine Stihler, Róza Gräfin von Thun und Hohenstein, Kyriacos Triantaphyllides, Emilie Turunen, Bernadette Vergnaud, Barbara Weiler
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Cornelis de Jong, Frank Engel, Ashley Fox, Liem Hoang Ngoc, Morten Løkkegaard, Konstantinos Poupakis

1.

15.12.2010

VÉLEMÉNY A NŐJOGI ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉGI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL

a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság részére

a megfelelő, fenntartható és biztonságos európai nyugdíjrendszerek felé című zöld könyvről
(2010/2239(INI))

A vélemény előadója: Barbara Matera

JAVASLATOK

A Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság felhívja a Foglalkoztatási és Szociális Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

- tekintettel a 2001. évi stockholmi Európai Tanács stratégiájára a nyugdíjrendszer európai reformjáról,
 - tekintettel a 2001. évi laekeni Európai Tanács határozatára a nyugdíjakra vonatkozó közös célkitűzésekről, hangsúlyozva a megfelelő, fenntartható és kiigazítható nyugdíjak szükségességét,
 - tekintettel „A megfelelő, fenntartható és biztonságos európai nyugdíjrendszerek felé” című zöld könyvre
- A. mivel a nyugdíjak számításai a biztosított fizetésen és a munkában eltöltött időszakon alapulnak, és mivel a munkamegszakítás és a gyakran kényszerből vállalt részidős munka, illetve a nemek közötti bérszakadék a nők számára jelentősen csökkenti a nyugdíj összegét;
- B. mivel a nyugdíjakért a tagállamok felelősek, és mivel kompetenciájukat ezen a téren tiszteletben kell tartani,
- C. mivel az idejét és képességeit gyermekek nevelésére vagy idős emberek gondozására áldozó személyt a társadalomnak el kell ismernie, és ez a célkitűzés úgy érhető el, ha számára a nyugdíjuttatások terén egyedi jogokat biztosítanak,

- D. mivel a nők és férfiak közötti egyenlőség uniós értéknek, célkitűzésnek és alapvető jognak tekintendő, és az Európai Unió intézményeire nézve kötelező a nemek közötti egyenlőség bevonása valamennyi fellépésükbe,
- E. mivel a nők közvetlen és közvetett megkülönböztetésnek vannak kitéve az Európai Unió nyugdíjjal kapcsolatos különböző aspektusaiban,
- F. mivel a nyugdíjreform tervezett hatása általában olyan mintán alapul, amelyben teljes pályafutáson át teljes munkaidőben alkalmazott, átlagos jövedelemmel rendelkező férfit vesznek alapul, és a nemek szerint lebontott, élethosszon alapuló biztosításmatematikai táblázatok negatív hatással vannak a nők nyugdíjszámításaira és alacsonyabb bérpótlási arányt biztosítanak,
- G. mivel szakmai pályafutásuk során a nők gyakrabban szakítják meg karrierjüket azért, hogy gondoskodjanak gyermekeikről, eltartott személyekről, beteg vagy idős családtagjaikról, és családi kötelezettségeik miatt a férfiaknál gyakrabban szakítják meg munkájukat vagy vállalnak részmunkaidőt,
- H. mivel a nyugdíjasok ki vannak téve az elszegényedés kockázatának, és mivel az idősebb nők alkotják a szegénység kockázatának egyik leginkább kitett csoportot; mivel 2007-ben a szegénységi kockázati ráta magasabb volt a nők (17%) esetében, mint a férfiakéban (15%), és ez a szakadék különösen magas volt az idősek (22% a nőknél és 17% a férfiaknál) és az egyedülálló szülők (34%) esetében,
- I. mivel az otthoni gondozást végzőkkel szemben továbbra is megkülönböztetést alkalmaznak, mivel a nyugdíjba és egyéb jogosultságaikba nem számítják bele munkaéveiket,
- J. mivel az idősebb nők különösen bizonytalan helyzetben vannak, amikor nyugdíjjogosultságuk összegét családi állapotukból (házastársi vagy túlélő hozzátartozói ellátás) vezetik le, és amikor szakmai pályafutásuk megszakítása miatt nem rendelkeznek saját megfelelő nyugdíjjogosultsággal,
- K. mivel a nyugdíjak és a nyugdíjkorhatár szempontjából a nők és a férfiak közötti egyenlő bánásmód célkitűzésnek került meghatározásra, és mivel a meglévő bérszakadék folytatásaként és következményeként nyugdíjszakadék tapasztalható a férfiak és a nők között, amely jelenleg az EU-ban átlagosan 18%-os, néhány tagállamban 30,3%-os, és munkaerő-piaci egyenlőtlenségekhez, illetve az időskori elszegényedés kockázatához vezet,
- L. mivel a törvényes nyugdíjkorhatárt a legtöbb európai rendszerben többek között a várható élettartam alapján felemelték vagy felemelni szándékoznak,
- M. mivel az idősek nehezen találják meg helyüket a munkaerőpiacon, és gyakran ők az elsők, akiket leépítenek, és elbocsátásuk esetén nincs lehetőségük arra, hogy járulékot fizessenek a megfelelő nyugdíj érdekében,
- N. mivel a legtöbb tagállam a megfelelő bérpótlási arány biztosítása érdekében javasolja a magán tőkefedezeti nyugdíjrendszerekre való egyre nagyobb támaszkodást, ezért

megoldást kell találni azokra a szerteágazó hátrányokra, amelyeket a nők ezen rendszerekbe való bekerülésükkor elszenvednek, mint például a nemek közötti szakmai egyenlőtlenségeket, a szakmai pályafutás fizetetlen megszakítását vagy a szakmai szegregációt, amelyek mind azt eredményezik, hogy a nőknek kisebb hozzáférésük van a minőségi foglalkoztatói nyugdíjrendszerekhez,

- O. mivel a nők gyakran rosszabbul fizetett munkát végeznek, így nehezebben tudnak félretenni a nyugdíjrendszerekre,
1. azon a véleményen van, hogy a nyugdíjrendszereknek megfelelő, fenntartható és tisztességes kritériumokon kell alapulniuk; felszólítja a tagállamokat annak biztosítására, hogy az egyenlő bánásmód biztosítása érdekében nyugdíjrendszereik vegyék figyelembe azoknak a nőknek és férfiaknak a helyzetét, akik gondozási kötelezettségek ellátása miatt megszakítják szakmai pályafutásukat, és vegyék figyelembe azokat az időszakokat, amikor a nők nem vagy csak részmunkaidőben dolgoznak, illetve szülési szabadságon vannak; valamint arra, hogy kerüljék el új függőségi csapdák létrejöttét,
 2. azon a véleményen van, hogy a megfelelő, fenntartható és biztonságos európai nyugdíjrendszerekre irányuló javaslatokban azt kell célul kitűzni, hogy megszűnjenek a nők és a férfiak közötti egyenlőtlenségek az Európai Unióban; meg kell tiltani a közvetlen megkülönböztetést a magán- és állami nyugdíjrendszerekben, többek között azt a gyakorlatot, hogy a kifizetések és a járulékok szintjét a várható élettartamra alapozzák, azaz a magán-, állami és foglalkoztatói nyugdíjrendszerekben – amelyek meghatározott járulékokon alapulnak – nemtől független biztosításmatematikai kritériumot alkalmazzanak;
 3. úgy véli, hogy a nőknek vagy a férfiaknak a gyermek vagy más eltartott családtag gondozásával töltött idejét a nyugdíj kiszámítása szempontjából tényleges biztosított időszakként figyelembe kellene venni;
 4. felszólítja a tagállamokat, hogy kezeljék azokat a strukturális tényezőket, amelyek hozzájárulnak a nyugdíjrendszerek egyenlőtlenségeihez, beleértve a gondozás megszervezését, a családi élet és a munka összeegyeztetését, a munkaerő-piaci egyenlőtlenségeket, a fizetések terén a nemek közötti szakadékot, valamint a második és harmadik pillérbe tartozó nyugdíjak területén a közvetlen megkülönböztetést;
 5. felszólítja a tagállamokat, hogy számítsák bele a nyugdíj kiszámításába az eltartottak gondozásával töltött időt és a ráfordított beruházást, függetlenül az eltartott személy korától és függőségi fokától;
 6. felszólítja a tagállamokat, hogy mindenki számára biztosítsák az egyéni és megfelelő nyugdíjjogosultságot, azoknak is, akik – főleg nők – megalapozott indoklással szakították meg szakmai pályafutásukat, annak érdekében, hogy az összes idős korúnak méltó életet lehessen biztosítani;
 7. felszólítja a tagállamokat, hogy biztosítsanak egyenlő bánásmódot a nyugdíjak terén például azáltal, hogy a nyugdíjrendszerekben figyelembe veszik a gyermekneveléssel vagy családgondozással töltött időszakokat, különösen mivel ezeket a feladatokat még mindig főként nők látják el, akiknek a nyugdíja ebből kifolyólag alacsonyabb lesz;

8. rámutat arra, hogy továbbra is a nők saját jövedelme és munkaviszonya képezi gazdasági önállóságuk, valamint a nők és férfiak közötti nagyobb fokú általános társadalmi egyenlőség nyitját; felszólítja az EU-tagállamokat, hogy az egyénekre szabják a társadalombiztosítási jogokat, többek között a nyugdíjjogokat is;
9. felhívja a tagállamokat, hogy megfelelő módon tervezzenek meg egy minimumjövedelem-rendszert és a nemi szerepek társadalmi szempontjából vizsgálják felül nyugdíjrendszereiket, és vegyék figyelembe a nők magasabb várható élettartamát – anélkül azonban, hogy azt bármely esetben is nemen alapuló megkülönböztetésre használnák – és a férfiak és nők közötti jelentős fizetési különbségeket, amely megmutatkozik a nyugdíjak összegében, és gyakran szegénységbe taszítja őket, valamint szüntessék meg a férfiak és a nők közötti nyugdíjkülönbségeket;
10. tekintve, hogy a férfiak és a nők nyugdíjában meglévő különbségek a férfiak és a nők közötti bérszakadék következményei, kéri a Bizottságot, hogy tegyen határozott lépéseket e szakadék megszüntetése érdekében;
11. felhívja a tagállamokat annak megvizsgálására, hogy hogyan lehetne az otthon végzett munkát támogató, értékelő, illetve az értékét erősítő intézkedések révén megakadályozni, hogy a nők foglalkoztatása a munkaerőpiacon negatívan legyen befolyásolva; felszólít ezért annak felmérésére, hogy milyen befolyással vannak a társadalomra és a nők foglalkoztatására az otthon végzett munka értékének elismerését célzó intézkedések, köztük egy, a nyugdíjakra vonatkozó, összegszerűen megállapított számítás formájában;
12. felszólít egy európai foglalkoztatási stratégia kifejlesztésére, amely több nőt ösztönöz a munkaerőpiacon való részvételre, és visszaszorítja a férfiak és a nők nyugdíj-hozzájárulásaira és -jogosultságaira kiható foglalkoztatásbeli egyenlőtlenségeket;
13. felszólítja a Bizottságot, hogy indítson eljárást a 2004/113/EK irányelv 5. cikke (2) bekezdésének megszüntetésére, amely lehetővé teszi a nők elleni, nyugdíjakkal kapcsolatos megkülönböztetést;
14. felhívja a Bizottságot, hogy mozdítson elő egy, a nyugdíjminimumról szóló európai keretirányelvet, amely meghatározhatná, hogy bizonyos kor felett minden személy függetlenül attól, hány évet dolgozott, jogosult legyen egy minimális nyugdíjra;
15. sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy kötelezzék a foglalkoztatási és egyéb kiegészítő nyugdíjbiztosítókat, hogy a nyugdíjellátások kiszámításakor nemektől független halálzási táblázatokat használjanak annak érdekében, hogy a nők magasabb várható élettartamuk miatt ne legyenek „büntetve” a férfiakénál alacsonyabb bérpótlási aránnyal;
16. felszólítja a Bizottságot és az EU tagállamait, hogy végezzenek átfogó hatásvizsgálatot az összes társadalombiztosítási reformról, különösen a nyugdíjrendszerekről, amelyek negatív hatással is lehetnek a nők foglalkoztatására és nyugdíjjogosultságára, mint például a napközis ellátás és az idősgondozás megszorításai, a nyugdíjpolitikák stb.;
17. felkéri a Bizottságot és a tagállamokat annak biztosítására, hogy a foglalkoztatói és magánnyugdíjrendszerek ne alkalmazzanak hátrányos megkülönböztetést a nőkkel

szemben, és arra hogy ne erősítsék meg azokat a létező rendszereket, amelyek az ellátások és a járulékok tekintetében máris hátrányos helyzetbe hozták a nőket; felszólítja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg a 2004/113/EK irányelv 5. cikkének a nőkre gyakorolt lehetséges megkülönböztető hatásait;

18. üdvözli „A megfelelő, fenntartható és biztonságos nyugdíjrendszerek felé” című bizottsági zöld könyvet azzal a feltétellel, hogy a szubszidiaritás elve továbbra is betartásra kerül, és hogy a tagállamok megtartják felelősségüket és kompetenciájukat nyugdíjpolitikáikat és -rendszereiket illetően;
19. üdvözli „A megfelelő, fenntartható és biztonságos nyugdíjrendszerek felé” című bizottsági zöld könyvet azzal a feltétellel, hogy az uniós politikák és a lehetséges új EU-rendeletek és -irányelvek biztosítják a generációk közötti, egy adott generáción belüli, valamint a férfiak és a nők közötti szolidaritás fenntartását;
20. üdvözli „A megfelelő, fenntartható és biztonságos nyugdíjrendszerek felé” című bizottsági zöld könyvet és különösen a Bizottság arra irányuló szándékát, hogy javítsa azon uniós polgárok nyugdíjjogosultságának megszerzését, akik (ideiglenesen) egy másik tagállamban dolgoznak;
21. felhívja a Bizottságot annak figyelembevételére, hogy a (kiegészítő) nyugdíjjogosultságok megszerzésének már létező lehetőségei gyakran túl összetettek és magas kockázatúak; ezért ösztönzi a Bizottságot, hogy tegye lehetővé a tagállamok számára, hogy egy adott opció kiválasztásakor és/vagy mellette való elkötelezettségkor nyújtsanak nagyobb átláthatóságot és biztonságot, különösen azon nők számára, akik kiegészítő nyugdíj-megtakarításban részesülnének;
22. felszólítja a Bizottságot, hogy ne nyújtson be új uniós szintű igényt a „megfelelő nyugdíj” meghatározására, mivel egy ilyen meghatározás nem venné figyelembe a tagállamok közötti nagy különbségeket az idősnek nyújtott egyéb szolgáltatások és juttatások (pl. lakhatás, ellátás, tömegközlekedés) elérhetőségét és megfizethetőségét illetően;

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	13.12.2010
A zárószavazás eredménye	+: 20 -: 0 0: 2
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Regina Bastos, Edit Bauer, Andrea Češková, Marije Cornelissen, Silvia Costa, Tadeusz Cymański, Ilda Figueiredo, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Philippe Juvin, Barbara Matera, Elisabeth Morin-Chartier, Siiri Oviir, Raül Romeva i Rueda, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Anna Záborská
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Izaskun Bilbao Barandica, Anne Delvaux, Cornelia Ernst, Christa Klauß, Mariya Nedelcheva, Sirpa Pietikäinen, Rovana Plumb

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	1.2.2011
A zárószavazás eredménye	+ : 40 - : 6 0 : 1
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Regina Bastos, Edit Bauer, Philippe Boulland, Milan Cabrnock, David Casa, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Sergio Gaetano Cofferati, Marije Cornelissen, Tadeusz Cymański, Frédéric Daerden, Karima Delli, Sari Essayah, Richard Falbr, Ilda Figueiredo, Thomas Händel, Marian Harkin, Roger Helmer, Nadja Hirsch, Stephen Hughes, Liisa Jaakonsaari, Danuta Jazłowiecka, Martin Kastler, Ádám Kósa, Jean Lambert, Veronica Lope Fontagné, Olle Ludvigsson, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Csaba Óry, Siiri Oviir, Rovana Plumb, Konstantinos Poupakis, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Csaba Sógor, Jutta Steinruck, Traian Ungureanu
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Georges Bach, Raffaele Baldassarre, Kinga Göncz, Gesine Meissner, Ria Oomen-Ruijten, Evelyn Regner, Dirk Sterckx, Gabriele Zimmer